

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 4 MAJ 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Flicka och fjäril.

EN VARENS AFTON STRÖR I MITT RUM
sin sista skälvande afskedsdager.
Jag ligger på soffan och drömmer stum.
Det är en tafla på väggen där,
som blicken med trollmakt till sig drager,
en flickas ungdomliga bild det är,
som strålar ur dunklet fager.

Där sitter en rasande söt blondin
och stöder mot knät den rundade armen.
Späd är gestalten och drömligt fin.
Kindernas skära förnrosby,
den rosenådrade jungfrubarmen,
som skymtar ur linnets sväfvande sky
som en knapp, hvars dagg-glans ej än är
försvunnen,
och läpparnas lockande purpurbukter
dra tanken till vin och gyllene frukter,
så att riktigt det vattnas i munnen.

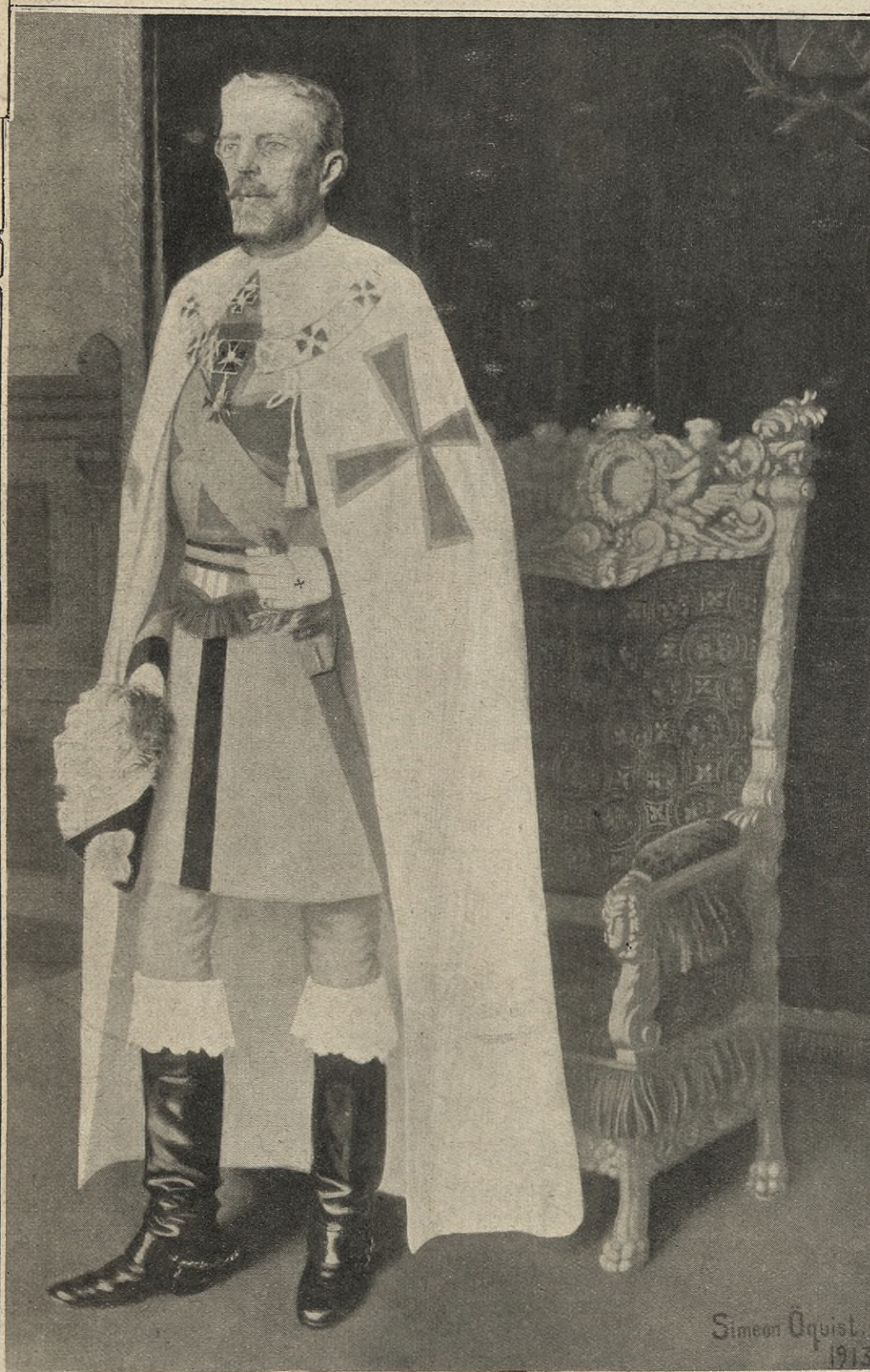
Den blåa blicken smekande smyger
rundt om en fjäril, som oförskräckt
i vida kretsar kring henne flyger.
Hon njuter att se hans fagra dräkt,
hon småler och säger: Gud, så tacks!

Hon njuter att se hur muntert han sväfvar.
Hon ville nog ta honom fast med sin hand
och ha honom fången — ack, blott lite
grand! —
att närmare se på vingarnas brand
af bjärtaste rödt och orange, men hon bäf-
var,
hon vet icke hvarför, tillbaka därför.
Kanhända min tysta tanke hon hör:

"Du barn ibland barn, du mö ibland mör,
låt fjärilen flyga, låt fjärilen vara,
låt fritt honom sväfva bland blommornas
doff!

Griper du honom, skall fägringen fara:
vingarnas färger, så glänsande klara,
äro dock endast ett glänsande stoff!"

Jag ligger och ser på min målade flicka.
Hvad är det väl manne som plötsligt gör,

GUSTAF V SOM FRIMURARNES STYRANDE MÄSTARE.
OLJEMÅLNING AF SIMEON ÖQUIST.

Konstverket affäcktes den 26 april i Frimurarordens palats på Blasieholmen.
Foto för Idun af J. G. Forsell.

VÅRT

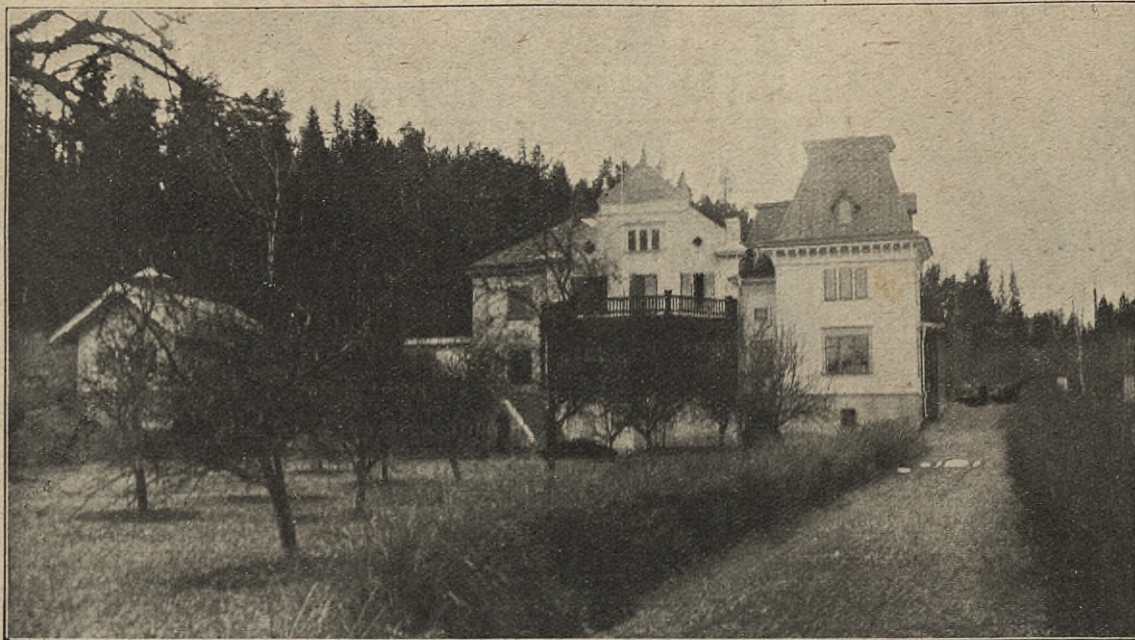
DET ÄR SNART tre år sedan föreningen Själfförsörjande bildade kvinnor fick sitt första hvilohem, och när den nu i dagarna flyttat från Håknäs till eget hem vid Harfva, från Östersjön till Mälaren, då följa förutom inventarierna många goda och glada minnen med från den gångna tiden.

För tre år sedan skulle föreningen icke varit ekonomiskt mogen att få eget hem, den skulle heller icke riktigt förstått att uppskatta denna förmån.

Men nu äger den en kärntrupp af medlemmar bland sina tusen, hvilka en eller flera gånger tillbringat några veckor, kanske en jul eller påsk på hemmet, och som därför känna sig bundna till företaget med tacksamhetens band, och med verklig glädje hälsa nyheten att "nu ha vi äntligen fått vårt eget". Detta vårt eget är Harfva stora egendom belägen vid en Mälarvik, 4 km. från Väsby station på Uppsalabanen, alltså betydligt närmare Stockholm än Håknäs. Strax under en skogsbacke ligger corps de logi, med trädgården omkring och nedanför vägen en klöfvervall, som sluttar ner mot viken. Det har 13 rum, däraf två rymliga hallar, dessutom stora öppna verandor för sommarbruk. I närheten ligger en äldre byggnad med ett ganska stort antal små rum, så att man tror sig kunna härbärgera upp till 25 gäster samtidigt. Möjligheter till inredning af flera rum finnas dessutom. Det är mer än en medlem, som drömmer om att i någon skogsbacke få bygga sig en liten sluga att bo i, och den drömmen torde väl nu kunna realiseras.

En medlem i föreningen, som spatserar omkring på ägorna, börjar känna sig riktigt vräkig och förmögen. I stan äger hon icke mera jord än den, som fyller blomkrukan i hennes fönster, här finnas 80 tunnland öppen jord i god kultur och 142 tunnland präktig skog, här äger man en vik och äger en strand som är 2 km lång — tänk bara det.

Här finns en den yppersta ladugårdsbesättning på 25 kor, sex hästar för jordbruket och två för skjutsar och ridt, en hönsgård

S. B. K:s hvilohem Harfva.

Fröknarna Palander, Hedenberg och Fleetwood.

att flickans leende slocknar och dör,
att ögonen tyckas helt fuktiga blicka?
Kanhända min tysta tanke hon hör:

"Du barn ibland barn, du mö ibland mör,
en skimrande fjäril just som den där
den första svärmmande kärleken är.
Han samma glans på vingarna bär.
Han svärfvar i regnbågslysande kretsar
omkring dig, då solen på himmelen blänker,
han leder hvar dagens tanke du tänker
på dunkelt anade fröjder, han hetsar
i nätternas heta och tunga tystnad
ditt fända blod till en mäktig lystnad
att se på än närmare håll hans fägring,
att äga, om blott för en kort minut,
de sköna riken, han bjudit förut,
som en trolsk och lockande hägring.

Dock bäfvar du ännu tillbaka därför,
du barn ibland barn, du mö ibland mör!
Det är rätt: låt den första kärleken vara
en fjäril, som svärfvar bland kärlekens doft
omkring dig och fröjder med färger klara.
Rör ej hans vingar! Så snart du dem rör,
mähända de glänsande färgerna fara —
de äro så ofta blott glänsande stoff!"

OSCAR STJERNE.

EGET.

med öfver 100 höns och för öfrigt allt som hör till en stor landhushållning.

Under andra förhållanden skulle kanske denna ägandets glädje grumlas något af oro för hvad föreningen gett sig in i, men nu hyser man den mest obegränsade tillit till föreningens styrelse, och fast man hoppas på välvilja från arbetsgivare och andra intres-

serade, vet man, att inköpets finansplan icke är byggd på så vanskliga grunder. Under föreningens tillvaro har den haft samma kassaförvaltare fröken Louise Palander, samma sekreterare fröken Hanna von Hedenberg och samma föreståndarinna fröken Ebba Fleetwood, som för sin del haft samma präktiga Hilda i köket. Med ett uppoffrande intresse och en duglighet öfver allt beröm ha de arbetat för hemmets utveckling och dess gästers trefnad. På dem ha fallit ansvaret för inköpet, flyttningsbestyren och det nya hemmets ordnande. Vår bild af de tre damerna är tagen under en hvilostund från flyttstöket, och glädjen öfver att få packa upp på egen grund tyckes segra öfver besvär och trötthet. Till pingst är det meningen att hemmet skall stå färdigt, och säkert är det många, som med längtan motse den dag, då de få ta det nya hemmet i besittning.

Ett godt betyg för hemmet är, att alla åldrar trivas där lika bra. Dess gäster äro ju allesamman kvinnor, som stå midt uppe i arbetet, och den korta, efterlängtade eller mähända påtvungna vilan njutes med eftertryck. Föreståndarinnans hurtiga, muntra väsen smittar, gnäll och pjosk löna sig så litet att det snart försvinner. Här få alla vara sig själfva, de unga äro unga, och de något mera till åren komma bli ännu yngre. De landliga förströelserna äro många och äro kära. Våra bilder ge just ett exempel på hur en ung S. B. K. tar sig motion med baggen och med hästen Vega i ljufilig glömska af arbetets plikter och stadens etikett.

E. W.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.25
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Lösnr.....	> 0.12	Lösnr.....	> 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
25 öre efter text.	
30 öre å textsida.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

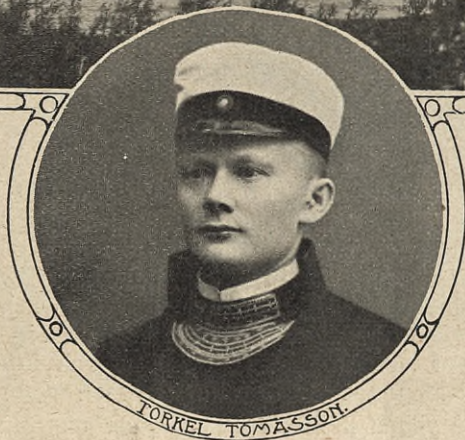
Nomaderna med hvita mössan.

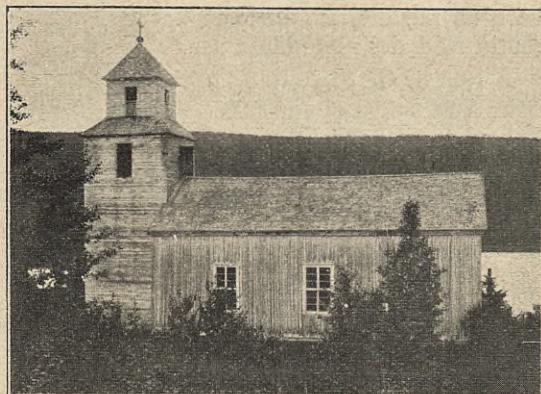
Vy från
Kultsjön.

T. Tomassons
hemtrakt.

TORKEL TOMASSON.

Fatmomakke kapell i Västerbottensfjällen, där Tomasson erhöi sitt första uppdrag af sitt folk vårböndags-helgen 1904.

Lapska Centralförbundet stiftadt i Stockholm den 10 aug. 1904.

NÄR MAJSOLEN NU I FÖRYNG- ringens dagar leende blickar in genom fönsterkarmarne i Fyris- stadens bok- och lärdomsfyllda studentkamrar och våren där- utanför med sin spröda, fina grönska och klockrena sång oemotståndligt lockar "hvit- mössorna" ut i det fria, där inga bojor länka de unga viljorna, där idel skimrande Val- borgsmässaeldar lysa, då befolkas äfven Stockholm af glada majstudenter och ljusa ungdomsförhoppningar. Men äfven de allvarliga hvardagsmänniskorna fyllas i dessa dagar af ny glädje och nytt ar- betsmot inför den bild af förnygring, som naturen framter. Längst uppe mot norr se vi det kämpande och rastlöst arbetande Sa- mehfolket med stärkt lifslust mil efter mil målmedvetet draga upp sina renhjordar mot glaciärerna, allt högre upp mot "Jubmele-" fjällen. Däruppe väntar dem åter denna omedelbara högsommarfägring, denna till högre makter anknutna, storslagna skönhet, som fyller naturbarnens hjärtan med bafvan och beundran.

Det är många vårar nu sedan Fatmomak- kelappen Torkel Tomasson som härdad no- mad drog sina halft annat hundratal renar upp mot högfjällen. Lifvet är underligt emellanåt och icke minst är den bana, som den ännu jämförelsevis unge nomaden, och den tiden en af byns skickligaste specialister på "renmärken", redan fått tillryggalägga från kåtatjället vid Kult- sjön upp mot de fjällhöjder, som heta akademisk lärdom i Uppsala.

Torkel Tomasson var redan 24 år gammal — han är född den 10 april 1881 å den s. k. Vinfermyran i Arrund- sjö under föräldrarnas vårflyttning mot högfjällen —, då han fick beröring med den kultur, som sedermera med kraft ryckte honom från nomadlivet. Det offer hans silfverhvite fader i fjäl- len då gjorde för sitt folk, då Torkel erhöi den gamles välsignelse med på färden mot hufvudstaden, för att "ta sin student", har ock nomadsonen mot- tagit med det ansvar, den kraft och den seghet, som äro så utmärkande för hans stam och folk.

Det var under de orosfyllda dagarne i Västerbottensfjällen 1904, som den unge lappmannen Torkel Tomasson ef- ter ett stormigt möte i Fatmomakke

kapell vårböndagshelgen nedsändes i en deputation till konung och regering, för att få statsmakternas bistånd till stats- inlösen af en del hemman och för renskötseln hinderliga nybyggen, som anlagts å lapparnas egna skatteländ. Hans värf blef ej det bästa och un- der kampen att besegra byråkratins mot- stånd började Torkel inse, att första orsa- ken till lapparnes förtyvflade ställning var den, att de saknade män ur sina egna led att skicka fram till sitt försvar vid tillfällen, då det behöfdes, och äfven att lapparne sak- nade en organiserad kraft som motvikt i det skarpt organiserade ekonomiska sam- hället.

Båda dessa framträdande vitalfrågor sökte han ock att på bästa sätt lösa. Den 10 augusti 1904 bildades här i hufvudstaden det ännu bestående Lapska Centralför- bundet och hvars sekreterare han då var. Värre var det att verksamt fullfölja sin egen utbildning. Det behöfs mer än ett hastigt beslut att bryta upp från ett nomadlif och vid 25 års ålder börja att läsa på första och andra kurserna tillsammans med tio- och elfvaåringar. Men år lades till år och i fjoi höst vann han sin "hvita mössa". Och se- dan vårterminen i år är han inskrifven som juris studerande vid Norrlands na- tion i Uppsala, såsom den förste lapp- man som vid lärdomsskolor varit in- skrifven vid annan fakultet än den teologiska, och sannolikt äfven den förste renägande nomad, som gått di- rekt från nomadlivet till högskolan.

Torkel Tomasson är som synes ingen vanlig student. Genom sitt folks nöd- ställda läge har han af förhållandenas egen makt drifvits fram studievägen. En gång inseende behofvet af sin in- sats i lifvet har han ej bafvat tillbaka för någon omständighet, något hinder eller någon svårighet. Hvad framli- den bär i sitt sköte är ej möjligt att profetera om, men en bana, där de första stapplande stegen äro tagna och den svåraste hälften af vägen till- ryggalagd, ger en rätt att hoppas mycket.

Tomasson tillhör en i fjällen sedan år- hundraden tillbaka allmänt aktad släkt — Stempsläkten — hvilken vid flere till-

KAPPOR

för Kr. 2.50 per styck är väl enastående billigt! Sänd Eder fläckiga, nedsmutsade kappor för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

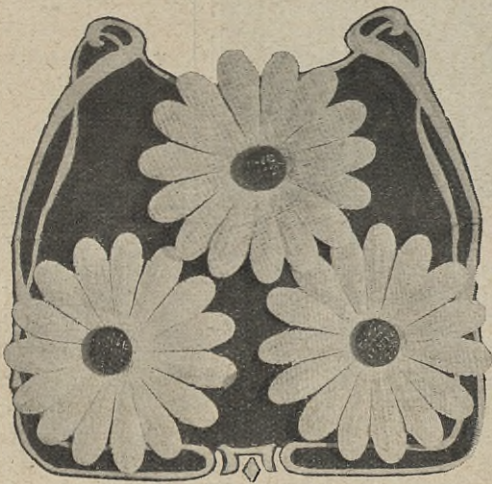
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter: Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

fällen ryckt fram i främsta ledet för sitt folks intressen. Torkels fader är den i Västerbotensfjällen aktade och välkände förre lappordningsmannen Tomas Nilsson, en af de få af våra lappar som inneha medalj "för insikt och duglighet i renskötseln". Den erhöill han vid kungajubiléet 1897. Gamle Stemp har också verksamt arbetat för sitt folk och var bl. a. anförare för den deputation, som 1898 uppsökte konung Oscar II och exc. Boströms ministrar med anledning af 1898 års renbeteslag.

GUST. Z. HEDENSTRÖM.

Majblommornas saga.

MAJBLOMMORNAS TID ÄR NU ÅTER KOMMEN, och redan börjar den hvita prästkragen med sitt guldöga att synas på rockuppstagen och promenadkapporna. Försäljningen i parti går i Stockholm raskt undan, man rustar sig till 1 maj, som framför allt skall bli majblommans dag. Behållningen går som bekant till kronprinsessan Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn uppe vid Kullsveden i Dalarna. Bortåt hundra barn på en gång få här en sanatorievård, som återställer dem till hälsa och krafter. Majblomman är därför för dessa barn en hälsans symbol och förutsättning. Alla barnens vänner måste bära den!

ET VAR UNG OCH TIDIG VÄR. Hela universum skimrade i gryningens purpurflöde, som äfven göt sin trolska glans öfver drottning Lif, där hon stod och såg ut genom det höga, hvälfda spetsbågsfönstret.

Hennes blickar flögo drömmande öfver trädgårdens smaragdgröna gräsplaner, där de gångna årens majblommor tindrade och lyste af evighetens skiffande lif.

Alla dessa guldgula, scharlakansröda, turkosblå, rosigt skära och tragiskt violetta blommor hade hvar och en skänkt en sekunds glädje och en droppe friskt rödt blod åt ett tynande litet människolif.

Krossade under automobiler och spårvagnar, kastade på sophögarna, brända, förintade — blommade de nu — återuppståndna — i den eviga förnyelsens vår.

Men på marmorterrassen, utanför drottning Lif's trädgård, hvars breda trappsteg ledde ända ner till molnhavets böljande svall, stodo stora videkorgar till brädden fyllda med årets blomma, den rena hvita med

solgyllene öga, i väntan att bli förda till jorden.

Och se, just som den första solstrålen bröt fram, kom kammarherre Tjänstvillig ilande uppför de breda trappstegen med fladdrande rockskört. Drottning Lif hälsade honom skrallande med en flik af sin sländskimrande slöja. — Välkommen, ropade hon, ni är den förste i år, som kommer och hämtar era korgar.

— Kan väl tro det, kan väl tro det, menade Tjänstvillig och strök sig själfbelåtet med pekfinger öfver sitt aristokratiskt bukade näsben. Om ers höghet filläte, skulle jag ensam kunna dra försorg om hela den här blommande härligheten. Jag har en hel stab af unga flickor till min disposition — ah förlju-u-sande, och han kastade en elegant slängkyss ut i rymden.

— Nå, nå, varnade drottning Lif, minns att ni i fjol tröttnade på allsammans och slarf-vade bort en hel del blommor. Tänk på, min unge vän, att hvarje blomma, som inte kommit till nytta, som inte inbringat en skärf och skänkt en dropp lif, får aldrig återblomstra i mina trädgårdar.

— Äck, ers höghet, jag beklagar, jag beklagar, och kammarherre Tjänstvillig bugade sig nästan till jorden, det var oföretsedda omständigheter som — som — Men i år — Och i ifvern lassade han på sig tre korgar mer än han kunde bära och kilade med trippande steg ner för terrastrapporna.

På vägen mötte Tjänstvillig de unga markarna Klokhet och Godhet, som hand i hand vandrade upp till drottning Lif's slott. — Äck, kära ni, tag ett par af mina korgar, jag råder aldrig med detta, gnällde han.

— Han är då sig alltid lik, skrallade Godhet. Sätt sina korgar under stora gyllenträdet, så ta vi dem på vägen ner.

När de kommo upp på öfversta terrassen, där drottning Lif stod bland alla sina öfverfyllda majblomskorgar, buro de redan ett helt hvitskimrande fång af blommor, som Tjänstvillig tappat på vägen.

— O, drottning, förlåt, att vi komma så sent men som synes ha vi haft full sysselsättning på vägen hit. Men ängslas inte, fillade Klokhet, då han såg en skugga dra öfver drottning Lif's ljusa drag, i år skall det gå bättre än någonsin. Jag har ju alla de präktiga scouterna till mitt förfogande och —

— Och jag, afbröt Godhet, rodnande af ifver, har fått alla medlidsamma varma hjärtan till hjälp. Många, många ha lofvat att afstå något, att offra något — för att edra små skyddslingar skola få färg på kind och lif i blick. En middag ute, en hattblomma, en utflykt, ett kafferep, en spårvagnstur, en god sak, en cigarr och mycket, mycket annat, som jag inte har tid att räkna upp, ha människobarnen lofvat att försaka i dessa dagar.

När alla korgar blifvit afhämtade och drottning Lif åter stod ensam, såg hon de flydda årens majblommor blixtra som ädelstenar mot gräsmattans smaragdgröna sammet. Hon förstod att hvarje liten blomma sände en bön till den Högste att äfven deras små hvitskimrande systrar med solguldsögonen måtte få bli evighetsblommor liksom de i hennes trädgårdar.

HEDVIG SVEDENBORG.

Trojännare.

Berättelse af MARIA DURLING.

(Forts. o. slut.)

CH FRIHERRINNAN SVARADE med en snyftning: "Ja visst, min Casimir, visst skall jag behålla honom."

Så kom det sig, att friherrinnan betraktade Anderson som en del af salig barons testamente. Men hon skulle nog ändå inte rådfört sig med honom i affärer, om inte Anderson förstätt sig så väl på att vinna hennes förtroende. Det var för märkvärdigt, att när ett bref från Paris nyss anländt, så var Anderson alltid särskildt rik på förslag till gårdens förbättring. Då måste friherrinnan säga honom, att hon inte hade råd till dylikt, ty hon skulle skicka pengar till unge baron.

"Anderson kan väl förstå, att det är dyrt att lefva i Paris."

Men det kunde Anderson sällan förstå, och någon gång lyckades han verkligen med sin diplomatiska talang att förmå friherrinnan att sända ett nekande svar till sonsonendiplomaten. Dock kunde han trots alla sina bemödanden ej förhindra, att gården blef belastad med ännu en inteckning.

Och så en dag kom det fillintetgörande slaget. Ett bref från legationen i Paris, ett bref med främmande handstil, förmälde att unge baron rymt från världsstaden, efterlämnande totalt tillrasslade affärer och ett par växlar med förfalskade namn. Ville hans släktingar i Sverige träda emellan för att rädda honom, eller skulle han efterspanas och anklagas?

Gamla friherrinnan satt i sitt soffhorn stel och blek med det ödesdigra brefvet i handen. Men hon grät ej och tvekade ej ett ögonblick om hvad som borde göras. Hon ringade och bebjäntem trädde in korrekt, slät-rakad och artigt bugande som alltid.

"Hvad befäller hennes nåd?"

"Säg till att droskan skall köra fram. Jag skall fara till kronofogdens."

"Ja, hennes nåd. Men ursäkta att jag frågar, hur hennes nåd ämnar ställa med den där läckdikningen, som Larson talat om?"

"Ja, min käre Anderson, den får väl någon annan styra med."

Det svaret var så häpnadsväckande, att Anderson inte kom sig för att säga något mer. Och när friherrinnan kom till kronofogdens, så var saken snart uppgjord. Hennes salig mans namn, som med ära burits af släktled efter släktled, fick på inga villkor fläckas, och eftersom det ej fanns någon annan utväg, så måste gården med inventarier säljas så fort som möjligt. Det räckte ej till befalning af alla unge barons skulder, men det räckte till de förfalskade växlarne och något dessutom.

Snart nog kom ju saken ut och blef ortens allmänna samtalsämne. Kronofogden hade visserligen lofvat tiga angående det svåraste i olyckan, och han höll nog sitt löfte, men folk gissade, och gissningarne öfverträffade verkligheten.

Midt i allt detta gick gamla friherrinnan blek och stel och styrde och ställde med lugn reda. Men det hade kommit ett hårdt uttryck i de trötta ögonen och ett bittert drag kring de tunna läpparne, och det låg stundom något af kallt förakt i tonen, då hon talade. Den stora olyckan hade hon lättare kunnat bära. Men det småsinnade pratet,

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS erhåller enhver vid rekvisition min rikt illustrerade praktikatalog med ringmål, med tusentals juvel-, guld- och silfverpjäser illustrerade i värden till milliontals kronor.

KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

som grannarne välvilligt framförde, och den eländiga nyfikenheten ingåfvo henne en djup leda. "Hur kan det finnas en rättfärdig Gud som styr, när världen är så usel," tänkte hon.

Genom kronofogdens bemedling blef gården snart nog fördelaktigt såld, och så blef det auktion på lösöret. Friherrinnan hade ej tagit undan mycket, och auktionen gick ganska bra. — Friherrinnans värsta bekymmer var omtanken för de gamla tjänarne. Särskildt hade hon oroat sig för madam Stål, ty hon visste att kokerskan förlorat sina små besparingar genom att låna dem till en släkting. Därför kände hon sig mycket tröstad, då den nye ägaren lofvade, att madam Stål och Anderson och rättaren och kusken skulle få stanna kvar i hans tjänst. Men när hon meddelade betjänten denna glada nyhet, så glömde han för första gången sin höflighet.

"Hvad mig beträffar så sker det inte," sade han med skärpa. "Jag tar aldrig plats hos ofrälse."

"Det vet nog Anderson," sade friherrinnan fogligt, "att vore det mig möjligt, så ville jag så gärna behålla honom. Men nu kommer jag inte att behöfva någon betjänt."

"Hur ämnar hennes nåd då ställa det för sig?" frågade Anderson rakt på sak, försmående alla diplomatiska smygvägar.

"Jo, om några dagar reser jag till min ungdomsvän grefvinnan Beate-Jaquette Sköldarm, och där stannar jag nog ett par veckor."

"Och sedan?"

Friherrinnan rätade plötsligt upp sig.

"Anderson frågar för mycket," sade hon med förnämt missnöje.

"Ursäkta, hennes nåd! Eftersom jag tjänat här på gården sedan barndomen, så trodde jag mig ha rätt att få veta hennes nåds framtidsplaner. Folk pratar så mycket, och jag vet inte hvad jag skall tänka."

"Ja, nog vet jag att folk pratar. Men hvad har då folk sagt?"

"Det sägs, att friherrinnan skall till någon slags barmhärtighetsinrättning i Stockholm."

Friherrinnan rodnade, d. v. s. hon blef något mindre blek än hon varit sista tiden. Hon saft tyst en stund, och så sade hon med ansträngning:

"Det är inte ännu afgjort, men jag hoppas att få plats på Pauvre honteux."

"Är det en slags barmhärtighetsinrättning?"

"Ja."

"Ursäkta hennes nåd, men det kommer aldrig att ske."

"Hvad menar Anderson? Jag skall säga honom rent ut, att om inte det kommer att ske, så kommer jag på fattighuset. Jag hoppas visserligen att få en liten riddarhus-pension, men den förslår ej att lefva af."

"Var det inte så, att det sista salig baron talade till hennes nåd, det gällde mig?"

"Jo visst var det så. Mitt löfte till salig baron har legat så tungt öfver mig, nu då jag inte längre kan behålla Anderson." För första gången sedan den stora olyckan fick friherrinnan kämpa mot gråten.

"Men jag fordrar, att hennes nåd skall hålla sitt löfte," sade Anderson. "Jag har ju åtskilliga besparingar, och så har jag lyckats få tjänst som vaktmästare vid ett af verken i Stockholm. Det har jag salig baron att tacka för, ty det är en af hans vännen, som skaffat mig platsen. Där är en boställsvåning, som består af två rum och kök. Och jag kan ju få tjäna kvar, om friherrin-

Prinsessorna Märtha och Margaretha som blomsterflickor på Röda Korsets basar. O. Ellquist foto.

I Röda Korsets tecken.

DAGARNA HAR I STOCKHOLM afhållits en storslagen och mycket lyckad basar till förmån för det nya tidsenliga sjukhem, som Röda Korset planerar att bygga, sedan dess lokaler blifvit otillräckliga. Från denna basar är vår bild tagen, det är de unga prinsessorna Margaretha och Märtha, som uppträda som blomsterflickor och sålunda redan visat intresse för den stiftelse, hvars högste ledare är deras far, hertigen af Västergötland.

nan vill ha rummen. Jag tror inte heller att madam Stål stannar hos patron Grönvall. Hon har sagt, att hon gärna flyttar med till Stockholm och påstår att hon kan förljåna ålskilligt på att gå ut i familjer och laga till kalas. Men hon får ju rätt mycket att sköta med friherrinnans hushåll."

"Jaså, på det sättet ämna Anderson och madam Stål att tjäna kvar hos mig! Gud välsigne er båda! Men jag har ingen lön att ge och kan inte ens belata inackordering, så vet Anderson, det där kan aldrig gå för sig."

"Ursäkta hennes nåd, men nu tänka vi inte vidare på den där barmhärtighetsinrättningen. Medan hennes nåd är hos grefvinnan Sköldarm, så skall jag ordna med flyttningen, och sedan hämtar jag vid Centralstationen, när hennes nåd har skrivit och bestämt dagen."

Och därvid blef det. Friherrinnan försökte visserligen att göra ytterligare invändningar, men Anderson hade blifvit mycket själfrådlig, som det ju ofta händer med gamla tjänare, och han ville inte ta reson.

"Ursäkta, hennes nåd," ljöd det artiga, men bestämda svaret, "den här saken är ju afgjord. Hennes nåd har lofvat salig baron att behålla mig, och när det nu finns en möj-

lighet, så går det ju inte an att bryta det löftet."

Så kom det sig, att några veckor senare stod Anderson en afton och väntade på perongen på Stockholms Central. Och när dagsnällåget kört in, uppfäckte han snart nog friherrinnan i fönstret på en tredjeklassens damkupé.

"Den där grefvinnan Sköldarm måtte vara ofrälse i sig själf," tänkte han. "Har man sett på maken, att låta friherrinnan fara i tredje klassen! Nå, det skall då inte hända mer!"

Under detta resonemang hade han hunnit fram till kupédörren och bugande mottagit hattask och plädrem och afpolletteringslapp, och så förde han friherrinnan genom folkvimlet ut till den väntande droskan. Trafiken på Ringlinjen hade vid den tiden nyligen börjat, men Anderson tyckte inte det var fint nog för friherrinnan att åka med spårvagn. Droskan rullade öfver Vasabron, Riddarhustorget och Riddarholmsbron och stannade framför ett stort hus på Riddarholmen.

"Här är hennes nåds våning," sade Anderson.

"Hennes nåd får lof att ursäkta," forffor han, under det att de gingo upp för traporna, "det är ju litet trångt, och jag vet ej om allt är ordnat så, som hennes nåd önskar det. Men i så fall kunna vi ju flytta om möblerna, och längre fram kan friherrinnan kanske hyra en större våning."

Ja visst var det litet trångt, men alla lampor och ljus voro tända, och madam Stål tog emot dem i tamburen och neg och strålade af förnöjelse.

"Välkommen hem," hälsade hon alldeles som förr därute på landet, när friherrinnan varit borta hos någon af grannarne.

Och när friherrinnan i sängkammaren ordnat sig efter resan, så knackade Anderson på dörren och anmälde att téet var serveradt.

"Ja, min käre Anderson, då får jag väl se hvad madam Stål har lagat till."

Därute i salongen var tébordet dukadt, men bara för en person. Friherrinnan stod och såg på det en stund, till dess att ögonen blefvo alldeles dimmiga, så att smörassietten och osten och brödkorgen förlorade sina naturliga proportioner. Men så behärskade hon sig, förde hastigt näsduken öfver ögonen och vände sig till betjänten.

"Jag fordrar," sade hon, "att Anderson och madam Stål äta vid samma bord som jag."

"Ursäkta, hennes nåd, det kommer aldrig att hända," ljöd det bestämda svaret. "Kanske att jag får servera té?"

Friherrinnan satte sig och blef som vanligt betjänad. Men då hon druckit sitt té och rest sig från bordet, tog hon plötsligt betjäntens hand, just då han räckte ut den för att flytta lampan.

"Tack, Anderson!" sade hon. "Han har återgifvit mig tron på människorna och tron på en rättfärdig Gud."

Anderson såg häpen ut. "Hvad menar hennes nåd?" sade han. "Men förlåt, så borde jag inte ha frågat! Nu flyttar jag lampan till bordet vid soffan och där på hyllan har hennes nåd sina böcker. Bland annat ha vi tagit med oss Norbergs postilla och Napoleon."

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

Tekniska sagor.

För Idun af OTTO WITT.

I.

Brodern från fjärran land.

SNÄLLA, RARA FRU ANDERSON, en liten får till, envisades madam Bergström och lyfte kaffekannan.

— Ja, tack så hjärtligt, svarade madam Anderson, fru Bergströms kaffe är då alltid så godt och vällagadt.

Madam Bergström smålog smickrad och höll den bruna gudadrycken i koppen.

— Jaa, det säger jag då också, utlät sig madam Lundgren, hvar köper lilla fru Bergström sitt goda kaffe?

— Ack ja, säg det, föll madam Janson in.

— Snälla fruarna, svarade madam Bergström, det är min lilla hemlighet. Bara så mycket kan jag säga, att det är blandning af många sorter — —

Just som hon yttrade detta, ringde det på tamburdörren och madam Bergström gick för att öppna.

— Tvi, så'n smörja, fräste madam Anderson ögonblickligen.

— Ja fy, att bjuda folk på sådant, tyckte madam Janson.

— Det smakar såpa, menade madam Lundgren.

Allt detta hörde de stackars kaffebönorna som malda dvaldes i kaffepannans sump.

— Mänskorna äro allt bra nedriga, sade en brasilianare.

— Ja, svarade en mald lerböna. Men smakar det såpa, så skadar det inle gumman Lundgrens orena mun det minsta.

— Blandning, hördes mallkornet utbrista, ja nog finns här blandadt sällskap alltid.

Och kornet kastade en sidoblick på brasilianaren.

— Till och med utlänningar, fortsatte det, tvi vale!

Brasilianaren smålog för sig själf.

— Kanske jag är den enda äkta af hela herrskapet, snäste han till.

Men då blef det lif i lägret kan man tro och hela pannan började att puttra.

— Tyst med er, fnurrade själfva pannan till. Jag vet hvad ni äro för ena, ty Kalle Bergström, pojken, springer omkring och hämtar ihop er från fabriker, bryggor och kajer, från tullhuset och från packbodan. Allt som spilles, plockar pojken upp och det är just den samlingen, som ni äro, begriper ni.

Det där förstodo alla i sumpen och i det samma kom madam Bergström tillbaka.

Och så börjades åter berömmet öfver det utmärkta kaffet.

De i sumpen hörde på och blefvo allt mera och mera förargade.

— Hvad människor ändå äro falska, menade de alla. Om vi alla skulle komma öfverens om att tala ärligt och uppriktigt om hvad vi äro, hvad?

— Ja, ja, ropades det i korus.

Och så var det all "Kaffesumpens förening för sanning och rätt" blef bildad. Bland dess paragrafer, som upptecknades på pergament af klarskinn, fanns också en, som bestämde, att "när elaka skvallerkärningar

spå i sumpen, intaga medlemmarna så ogynnsamma ställningar som möjligt."

När detta var ordnadt, började man skrida till afläggandet af vittnesmål och allmän presentation. Till ordförande skulle den äkta kaffebönan väljas.

Ett krossadt mallkorn började:

— Jag mognade på Smäländs bördiga tegar — —

— Duger inte, ropades det. Nästa man.

— Min vaggastod i Magdeburgs bördiga jord, pep en i församlingen.

— Det är cikorieroten, mumlade de andra. Nästa man!

— Mig tog man ur lerans famn och dånade mig med maskiner till en lilan fingest, som liknade en böna på en prick, sade en klump på bottnen. Så blandades jag med äkta bönor och vandrade ut i världen.

— Duger inte! Nästa man!

Det låg en kolsvart bit i kanten vid bottnen.

— Jag har hästhufvudet till mitt fädernesland, sade han.

— Hästhufvudet? undrades det.

— Ja. Jag är rostad hästhjärna. Rostad och malen. Som sådan tillblandades jag rostadt, malet kaffe och gick i handeln.

— Brrrr, tyckte de andra i sumpen. Nästa man.

— Jag är från Java, sade en. Så nog är jag af äkta börd; jag logs ur min körsbärsröda frukt, jag och min bror, och kommo ändligen ut ur den rasslande skalningsmaskinen. Vi forkades och vårt pergamentliknande skal bortklämdes mellan valsar. Så rensades vi och gingo ut i världen.

— Du blir vår ordförande, skrekro alla. Du är äkta.

— Vänta, vänner af sanning och rätt, ropade bönan. Jag är ej färdig ännu. När jag rostades tillsatte man grafittpulver för att få mig mörk och fin.

Det blef tyst i laget. Så tyst, att man hörde madam Bergströms:

— Och då sade grevinnan: Käraste fru Bergström, sade hon, fruns Malvina är den raraste flicka jag sett.

Så talade brasilianaren, som blifvit smäddad med namnet utlänning:

— Jag blef förfalskad med indigo.

En cubanesare sade:

— Och jag med berlinerblått.

En bourbonesare framstötte:

— Jag med kromgull.

— Fy, det är giftigt, ropades.

— Ha, svarade bourbonesaren, hvad bryr sig människorna om det, bara de tjäna pengar.

Sumpens alla bröder och sysstrar blefvo nedslämda.

— Finnes det då ingen af oss, som undgått människans lust till det onda? undrade de stackars snikenhetens offer.

— Jo, jag!

En pipig stämman hördes.

— Jag är en broder från fjärran land — jag säger ej hvilket. Mig har aldrig något ont vederfarits.

— Säg, säg, bad man rundt omkring.

Den främmande log sitt blidaste löje.

— Jag kom af misstag i en sjömans ficka, sade han. Sjömannen förlorade mig vid lossningen och Kalle fann mig.

— Hurra, ropade alla de andra. Ordföranden är funnen.

— Just då lömde madam Bergström den sista låren i kopparne — och så kom turen till att spå.

Det blef just inga vackra saker i sumpen: Anderson söp så att de måste bära honom, Märta Lundgren var ett spektakel, som sprang på galorna, madam Bergström skulle få gikt i högra foten och domedag skulle komma i början af nästa år.

Och rädda och kusliga smögo de fyra gummorna ifrån hvarandra.

— Rätt åt dem, mumlade brodern från fjärran land.

Hos de gamla döfstumma.

EN LITEN LAGENHET, TRE TRUPP Luntmakargatan 9, där hemmet för gamla döfstumma är inrymdt, var det stor högtidsstämning här om dagen.

Det hade kommit bud, att en prinsessa skulle komma och hälsa på de gamla. Hon hade sagt, att hon själf ville komma och se, hur de hade det. Hon, som på så många ställen hos lidande medmänniskor lämnat kvar minnet af hjärtgodas blickar, vänliga ord och en hjälpsam hand, ville äfven låta de gamla i döfstumhemmet få samma minne.

Hur klappade ej åtta hjärtan af glad förväntan! Hur hade ej gumman Anderson och Mathilda letat fram sina bästa förkläden, släfat sitt hår och granskat hvarje vrå i sitt rum. Och Una gick och ordnade med deras slöjdester, som skulle visas.

I mennens rum var det på samma sätt. Ögonen strålade. De gamla nötta kläderna voro putsade så godt sig göra lät. Och David, den ende, som ej är gammal, men som lika väl som de andra behöfver hemmets omvårdnad, var den ifrigaste att speja ut genom fönstren, fastän det ej var mycket, man kunde se från fjärde våningen vid den trånga gatan.

Ej ett ord hördes, men tro ej, att inte samtale ända var i full gång! Händer och fingrar beskrefvo underliga bägar i luften och man förstod hvarandra så innerligt väl.

De gamla glädde sig så mycket öfver, att kronprinsessan Margareta från sitt slottsgemak ville komma in till dem i deras trångboddhet och fattigdom. — Ack, de ha det ju så bra! Barmhärtiga människor ha ju hjälpts åt att skaffa dem rum och föda, värme och ljus. Och här i detta hem känna de sig jämfällda, behöfva ej för sitt lytes skull känna sig tillbakasatta för de normala. Här kunna de samtala med och förstå hvarandra; här kunna de äfven blifva förstådda af föreståndarinnan, som obehindradt kan meddela sig med dem, och här äro andaktsstunderna afpassade särskildt för dem. Därför är det också många gamla, fattiga döfstumma, som längta och be att få komma till hemmet, men ännu måste de tyvärr afvisas på grund af bristande medel. De som redan kommit in äro nöjda och tacksamma, men nog är lifvet dock ibland bra enformigt och tungt för dessa gamla.

Men nu, nu är det icke tungt, nu är det spänning och undran. Nu vinkar David helt glad, att en automobil har stannat vid porten.

Dörrarna upp för den goda prinsessan!

Hur många gånger ha de ej försökt att i trängseln bland andra få se en skymt af någon af de kungliga för att sedan ifrigt och lifligt berätta för hvarandra om denna händelse. Nu är det en af det kungliga huset, som kommer till dem. Dessa gamla ha ej så många glädjeämnen, är det så underligt, att detta ögonblick är stort för dem?

Nu kommer hon; och gör sig noga reda för, hur de ha det, vill höra detaljer om hvar och en, försöker att tyda de gester de ge till svar och ser på deras arbeten, hvaraf hon köper en del. Och då föreståndarinnan säger henne, hur glada de äro och hur de i sitt hjärta önska henne välsignelse, synes hon gladt rörd och låter alla taga hennes hand.

Furstinnan har lämnat dem. Nu kan det synas, som om lifvet igen skulle sjunka in i sin gamla vanliga färgton. Men nej, liksom barnet, som ej fröfnar att höra samma saga åter och åter, så skola de gamla döfstumma genom tecken och minspel för hvarandra återkalla minnet af denna stund.

Kanske skall detta besök mana äfven andra att bereda de gamla döfstumma någon glädje och stödja hemmet i dess verksamhet.

Hemmet är upprättadt af en förening, i hvars styrelse rektor J. Prawitz å Manilla är ordförande, och förestås af fröken O. Wilkens.

Till "Iduns" ärade läsarinor!

Till medlemmar af Turistföreningen lämnas 10 % rabatt.

A.-BOL. C. ALB. KLINTBERG

(Ohlén & Klintberg)
Klädeshandel, 16 Drottninggat., Sthlm.
Specialaffär för Damdräktslyger och Blå Cheviot. Senaste nyheter för våren.
Proffver sändas gratis och franko.

Cerebos Salt

utmärker sig genom sin finhet och sitt näringsvärde.
Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm

Spalten om böckerna.

AG AR INTE ALLELES VISS om opportuniteten för en författare i att absolut samtidigt ge ut tre böcker såsom nu E. Norlind gjort med sina: Johan Fredrik Hell, (roman i två delar), Fönsterljuset, novell, samt Anleckningsboken, ett lustspel. Denna anhopning får ett föregylligt tycke af uppvisning, hvilken ytterligare understruktis af en i samma dagar i Stockholm öppnad konstutställning och konsthandverksutställning af samme man, och faran ligger inte aflägsen att allmänheten drar en maliciös suck och pustar: Blir det inte ännu mer?

Den frågan kan man emellertid skratta tillbaka åt, när man som E. Norlind är en man bakom namnet; men en allvarigare fara ligger däri, att det ena goda lätt kan komma att förskjuta det andra. Gifvetvis inställa sig jämförelser, och man skall vara säker som en gud på att endast släppa mästerverk ifrån sig, för att undgå risken att få sina alster betygsatta i nummerföljd. På undertecknads part faller endast bedömandet af de tre litterära verken, men, trots redlig vilja vid läsningen af alla volymerna i en följd, ha de oafvisligen för mig kommit att ställa sig tripp trapp trull.

Minst lyckade synas mig de två delarna om Johan Fredrik Hell, hvilken bok bär underrubriken: gestalter och händelser ur en barndom och ungdom. Den ger intryck af att vara skriven under en lång period, med långa mellanrum, det ligger något ännu trefvande, stundom valhändt öfver dessa skildringar, som i och för sig kunde haft alla betingelser att intressera. Liksom skulle författaren under arbetets gång aldrig blifvit riktigt viss om hvilken grundton han ville anslå, hvilken stilart välja. Författarpersonligheten är icke i sig själf nog pregnant att fångsla, trots allt. En Strindberg — för att belysa hvad jag menar — har kunnat ge hvad och hur det föll honom in; låt vara, att gåfvans värde ibland kunnat disputeras, signaturen har man alltid känt igen, likom lejonets spår i sanden. Hos Norlind får man här nöja sig med att söka upp vissa sidor, vissa episoder, hvilka gripa på grund af den värme, som omedelbart strömmat ut öfver deras skapande, eller därför att de ge oss naturintryck, förmedlade med målarens hela känslighet. Men människorna bli oss icke uppenbarade såsom inför önskat, när vi ännu endast stodo inför bokens löften — och icke heller författarekynnet själf.

Hvilken öfverraskning bereder oss då icke novellen Fönsterljuset! Här är en liten romantisk, helt och hållet intagande historia, rolig och fin lika mycket som djup i sitt grepp ur känslornas värld och lif. Uppslaget (ett ljus i fönstret, till tecken: jag är hemma!) kommer enkelt och fyndigt, och med stor fyndighet utvecklas också det halft fantastiska och dock fullt trovärdiga förloppet. Novellen är den bästa, ja, det bästa jag läst af Norlinds hand, och försvarar för öfrigt sin rangplats hvar som helst. Det ligger vackert allvar, lifstro och hjärtevärme bakom de på hvarandra hasligt följande scenerierna, och man läser historien i ett drag. — Inte mindre läsvärd, ehuru mera obetydlig som tanke, är slutligen lustspelet, Anleckningsboken, hvilket dessutom — såvidt jag kan fatta — har förtjänsten att vara väl spelbart. Det rör sig om en slarfver till baron och godsägare,

som i valet mellan det rika pariet, inklusive fortsatta slösarelifvet, och den fattiga, men duktiga flicka, som representerar tygel på infallen, arbetsglädje och förnyelse, väljer det senare. Att så sker, är f. ö. flickans egen förtjänst, det är hon som med käckhet, ömhet och godt humör själf tar hand om ödet och den vankelmådige landjunkaren, och detta i en synnerligen tacksam frieriscen, hvilken för en aktris med det passande temperamentet borde vara en liten roll att göra af.

Det sitter stundom en skälm i ögonvrån hos Norlind; här liksom i novellen har han släppt fram skälmen och detta har varit endast till bättnad för verket, till befrielse för den innersta vänlighet, med hvilken han ser på allt lefvande. När han blir mer högtidlig, komma de dikteriska svagheterna fram. —

Jag vet ej, om det skall betyda ett begynnande uppsving för den dramatiska konsten hos oss, men utom Norlinds lustspel ligga ännu tvenne skådespel i tryck på mitt skrifbord. Först Dimman, i fem uppträden, af Fidelio, vidare Dynastien Peterberg, en stilla komedi, af Mikael Lybeck. Mig har det förstnämnda gifvetvis intresserat mest.

Man kan i sammandrag kalla Dimman för ett drama om idealitet i kampen mot beräkning och nytthetshänsyn. Spelbart tror jag knappt det är, ehuru det har några markerade scenförtjänster, såsom den snabba utvecklingen, koncentrationen till tid, endast några timmar, och ett enda rum. Men det brister stundom i yttre sannolikhet; det är idéer mer än människor, som bryta sig mot hvarandra; ett biuppslag (prostinan) förefaller mig tämligen löst inbyggdt i det hela. Den rent illustrerande sidan af dramas gång är mindre väl tillgodosedd än replikförelsen. Teaterbesökaren vill se, lika mycket som höra. Däremot förtjänar boken väl att läsas, och jag anbefaller den lifligt till hvar och en, som kanske stått litet tveksam och liknöjd inför den ledsamma pseudonymen. Ty här är dock något icke alldes vanligt, en enkel skärpa, en flärdfri logik; replikerna, som röra sig kring en affärstransaktion, till hvilken bl. a. knytes också en vackert tecknad kärlekshistoria, komma kort, rappt och naturligt, och som ur dimman stiger författarens ideella mening fram. Det är inte hvilken som helst litterär försökare, som skrivit detta drama. Är det en debut, är det skäl att ge akt på den och invänta mer.

Dynastien Peterberg är en familjekomedi med typer, lätt skisserade. Hufvudintresset lägges till en halfkusin, en kunglig kammarfjärdare, en krypande, intrigant och verdervärdig gunstling, en skrävelmakare på köpet, och utan misskund svartmålad. Det är denne värde herre, som icke vill att dynastien skall dö ut, och som nu söker locka den yngste släktingen att vandra i sina spår. Han misslyckas emellertid, afslöjas och oskadliggöres daz. Komedierna förmår dock ej i nämnvärd grad röra eller uppskaka. Det föll mig under läsningen in, att den kanske döljer anspelningar, hvilka man icke har så lätt att förstå på denna sidan Bottenhafvet. Möjligt, att detta är en tom fantasi af mig; ganska renons på bärande idé syntes mig i hvarje fall det hela. Men den frånade författaren förnekar sig ju icke i formgifningens ledighet och behag. —

Det är tre poeter af den yngsta generationen, hvilka för dagen tilldraga sig upp-

märksamheten. Den af dem, som mest påtagligt dväljes bland äldre förebilder, är Karl Asplund med sina Världsliga visor; man finner här anslag som smaka både Heidenstam och Leverlin. Det kunde ju vara sämre! På sin egen del har dikteren känsligheten och ett ungdomligt veki humör, som gör de kortaste och enklaste, de mest subjektiva visorna, till de vackraste. — Mer kläm är det i Erik Lindorm: Tal till mitt hjärta, ehuru icke heller här klämmen egentligen är hufvudsak. Men här finnas ovedersägligt personliga tonfall, och bland fjugofoalet dikter några, som man läser om, och om hvilka man vet, att man ej har tappat dem ur minnet till nästa bok. Det är redan mycket. Här finns ett allvar i den poetiska känslan, som hvarken behöfver eller söker annan form än den, som ger sig själf. Det är inför dylikt, läsarens kompass ger tecken.

Den poet jag ej tviflar på, att vi dock ha mest att vänta af bland de nyaste namnen, är Ture Nerman. Han är icke debutant; hans I brynja och brånad är den andra diktsamlingen, såvidt jag vet, och den röjer en ofta förbluffande säker hand. Men icke bara säkerhet, talang, konfördighet, eller hvad man vill kalla det. Här uppträder en verklig originalitet, en friskhet och djärphet, som icke har så värst många motsycken, och i så fall endast bland de benådade. Ty djärpheten måste följas tätt i spåren af lyckan; ensam räcker den ej till. I sina bästa bitar här har Nerman lyckats öfvertyga oss om, att han kan komma att sätta märken i vår poesi. Han tar ibland munnen litet väl full, han kan i sitt ämnesval stanna en smula envist vid de små gafflickorna, och hans volym lämpar sig icke för alla salongsbord (obs!), men det hör inte till den saken. Jag har ej ens hjärta att kalla det fel, när jag tänker på, att här växer ju något oförfalskad upp, på godt och ondt. —

Allra sist, men ingalunda därför att den är bäst, återstår mig att nämna en roman af Maud Wilmut, hvilken med sin debut i fjol knöt en viss framgång till sitt namn. Jag fick ej förmånen läsa ifrågavarande bok och har rönt ödet göra författarinnsans bekantskap först genom den nu utgifna Merete gifte sig. Stackars Merete! Dotter till en Grefve Lillie af Lillie och Stjerne, begär hon smaklösheten att gifva sig med en anspråklös läroverksadjunkt, hvilken älskar henne och romantiskt uppvaktat henne med en bukett liljekonvaljer. Som en sannskylldig varnagel för alla andra grefliga döttrar står sedan hennes kommande lif. Jag räknar det farliga rektorsumgänget i småstaden till de minsta olyckorna; den kan Merete ännu själf skratta åt! Att ett barn aldrig kommer lefvande till världen, att mannen får lungrot och slutligen begår själfmord — därtill i Monte Carlo, där den arma Merete således ej ens helt får njuta Rivierans behag! — är icke heller det värsta, ty det gör ju egentligen hela giftermålsmalören ogjord. Raffineradt grymt fullföljer författarinnsans sitt mål, och genom en serie missförstånd i samband med det föregående vållas, att Merete heller aldrig får den sköne och ädle baron Gerhard, hvilken eljes vore som skapt för henne! Historien är makalöst tragisk, och vi endast hoppas, att Maud Wilmut till nästa bok får en ljusare syn på lillvaron, äfven för deras räkning, som ej ha mer förstånd än Merete.

MARIKA STJERNSTEDT.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

DEN SVENSKA GYMNASTIKENS 100ÅRS FEST.

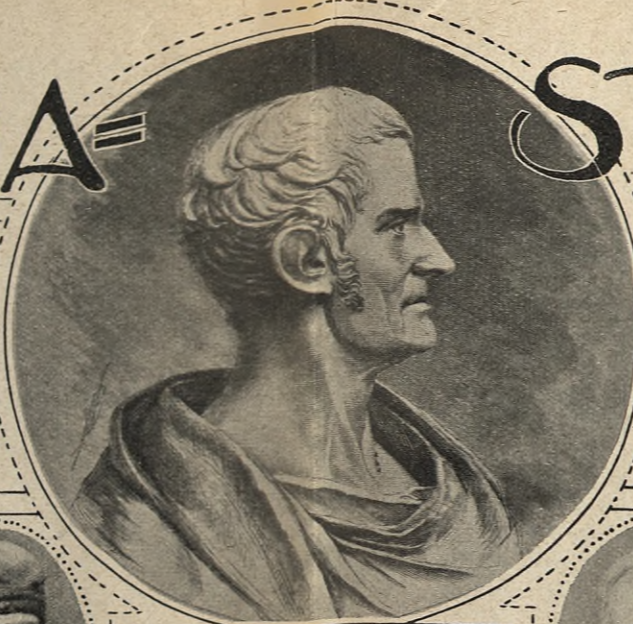
GYMNASTISKA
Centralinstitutet firar instundande 5 maj 100-årsdagen af sin tillvaro. Man kan dock med lika stor rätt säga, att därmed sammanfaller den svenska gymnastikens 100-årsjubileum, ty Gymnastiska Centralinstitutets historia är egentligen i stort sedt den svenska gymnastikens historia.

Vid hvarje jubileum liksom tvingas man allt mer än vanligt se tillbaka på den tid som varit. Här gå

länkarna då framför allt till den store geniale skaparen af vårt gymnastisystem, Per Henrik Ling. Det är endast genom hans snille, hans varma och djupa fosterlandskänsla institutet kom till stånd. Där ville han utbildta lärare i gymnastik, för "att Sveriges ynglingar skola danas till ett kraftfullt och hårdigt släkte, värdigt sina urgamla förfäder".

Som svar på sin den 29 jan. 1813 inlämnade skrivelse angående inrättandet af en utbildningsanstalt för gymnastiklärare erhöll Ling den 5 maj samma år uppdrag af K. Maj:st att inrätta ett gymnastikinstitut i hufvudstaden. Han tillförsäkrades "ett årligt arfwode af Femhundra Riksdaler att beräknas från och med instundande Junii månad, samt derutöfwer tillis vidare Ett-hundra Riksdaler årligen till hyra för de rum, der öfningarne anställas". Vidare an-

1: Gymnastiska Centralinstitutets nuvarande föreståndare professor N. F. Sellén. Föruivarande föreståndare: P. H. Ling 1813-39, L. G. Branting 1839-62 (3), G. Nyblæus 1862-87 (4), L. M. Torngrén 1887-1907 (5), V. G. Balck 1907-09 (6). 2: Hjalmar Ling. 7: C. Silow. 8: Hildur Ling. 9: Mathilda Ohman. De tre nuvarande hufvudlärarinnorna: Dagny Wide-

PER HENRIK LING.

beck (10), Ester Svalling (11), Sally Högström (12). 13: Institutets byggnad vid Hamngatan. 14: Elever på utflykt i fjällen. 15: En lektion i friskgymnastik. 16: Spjutkastning. 17: En föreläsning i patologi för dr Almqvist, nuvarande äldre kursen. 18: Elever på skidtur. 19: En anatometrisk lektion för dr Svensson, nuvarande yngre kursen.

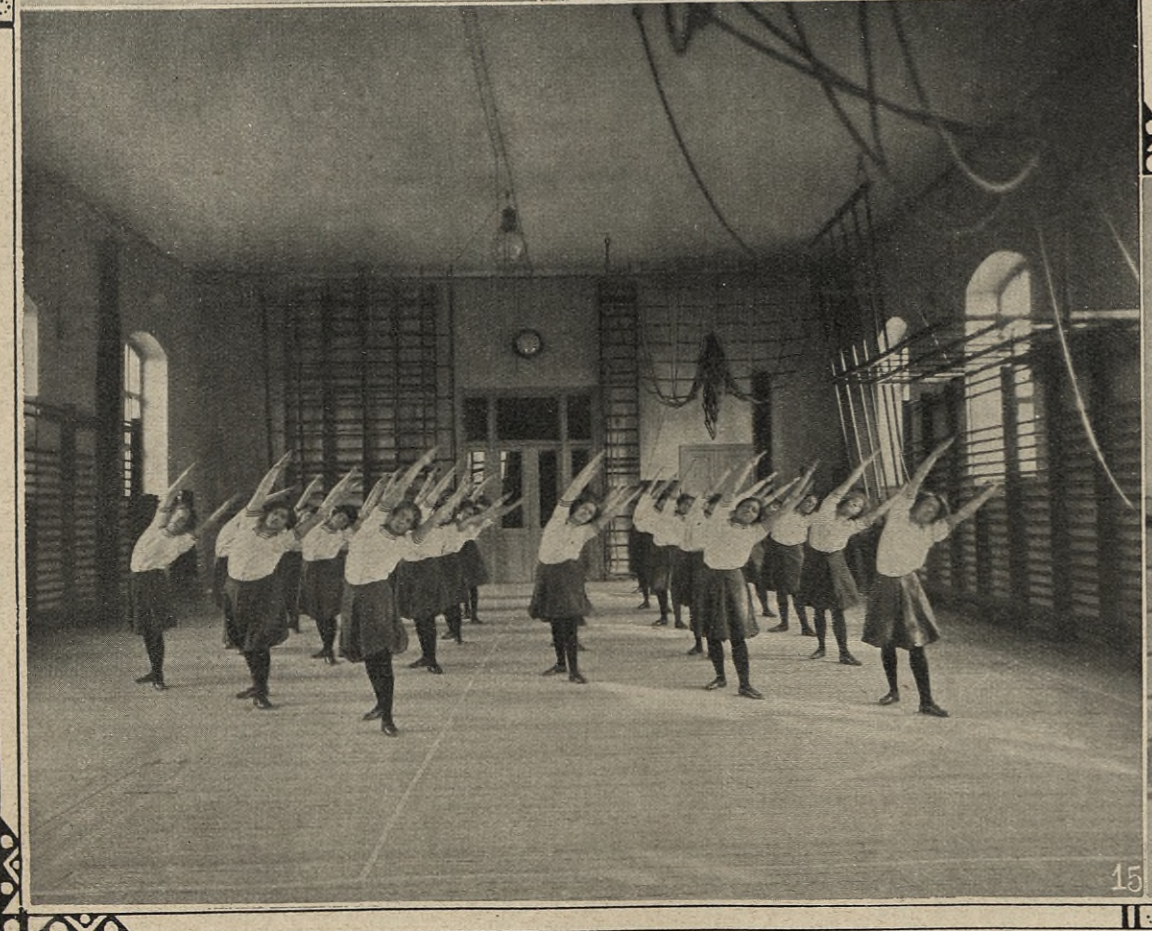
slogs till inköp af den behöfliga affaraljen en summa af 400 riksdaler.

Till lokal erhöll han genom nådigt bref af den 13 dec. 1815 den gamla styckgjutaregården, belägen i hörnet af Beridaregatan och Styckgjutaregränd, numera Beridarebansgatan och Hamngatan, där fortfarande Gymnastiska Centralinstitutet ligger.

Med detta lilla anslag började P. H. Ling. Under ett oafbrutet arbete utvecklade han här sitt gymnastiska system. Han begabbades ganska hvass, ej endast af en okritisk allmänhet, ja, det gick till och med så långt, att han stundom drefs till klagan, "att han uppfattat tid, hälsa, bärning och snart sagdt medborgerlig akning". De två sista åren af sitt lif var hans kraft fullkomligt bruten, och den 3 maj 1839 afsomnade han lugnt och stilla.

Vid Gymn. Centralinstitutet fortsattes arbetet i Lings anda af hans trogna lärjungar L. G. Branting och C. A. Georgii, af hvilka den förnämnde utnämndes till institutets föreståndare. Branting har nedlagt en utomordentlig förtjänst om sjukgymnastiken.

Den, som åter upptog arbetet med friskgymnastiken, var sonen Hjalmar Ling, som varit en omistlig länk i kedjan för det Ling-

ska systemets bevarande och utveckling. De gymnastiska böcker han skrivit äro af den största betydelse för vår gymnastik. Träget arbetande, åsidosatte han dock helt och hållet egen förtjänst, och hans vördnad för faderns namn var så stor, att han aldrig ville sätta sitt eget på sina skrifna verk. Hj. Ling hade ett skarpt öga för ställningars riktiga form. För att bevara rörelseformerna rena, så att ej den svenska gymnastiken skulle komma att dela den grekiska gymnastikens öde att blifva ofullständigt känd af eftervärlden, lärde han sig, ehuru 53 år, gammal, att teckna. Och han blef en utmärkt tecknare. Han utförde omkring 3,000 teckningar, hvilka nu tillhöra Centralinstitutet.

Vi kvinnor ha särskild anledning att med tacksamhet minnas Hj. Ling. Det är han som lagt grunden till vår nuvarande kvinnogymnastik. Det kan också ha sitt berättigande att här något närmare behandla den samma.

När P. H. Ling skapade sin gymnastik fänkte han som nämndt närmast på att fostra dugliga söner åt fosterlandet. Men han var ingalunda främmande för att äfven kvinnorna behöfva den för sin utveckling. Tanken på kvinnors gymnastik upptogs dock ej då, ty tiden var ännu ej mogen därför. Väl kunde sjuka och svaga kvinnor få sjukgymnastik, men på friskgymnastik var ingen tanke.

Det var först på 1850-talet man mera allmänt började inse vikten af kvinnans uppfostran: den intellektuella såväl som den fysiska. Ett utslag af detta kraf var bildandet af Högre lärarinneseminarier år 1861 och den tre år därefter därmed förenade Normalskolan för flickor. Därtill kom att år 1864 enligt den nyutkomna stadgan för Gymn. Centralinstitutet en kvinnlig afdelning inrättades därstädes. Därmed afsågs att utbilda gymnastiklärarinnor för flickskolorna.

Denna afdelning var fullt ny på institutet. Visserligen voro förut två lärarinnor där anställda, men de hade endast att biträda vid kvinnliga patienters behandling med sjukgymnastik samt från 1859 att leda skol flickors gymnastik. Den första lärarinnan vid institutet var Gustafva Lindskog, vanligen kallad "moster Stafva". Hon anställdes 1820 och tjänstgjorde vid institutet till sin död 1850.

Den kvinnliga kursen blef till en början ett-årig, men måste 1871 förlängas till två år. I den första kursen deltog endast fyra elever. Därigenom kommo lärarna och lärarinnorna i mera personlig beröring med eleverna. En elev från denna tid har förklarat, att "man kände sig alla som en familj". Allt intill våra dagar har också en glad och frisk hemkänsla varit rådande på Centralinstitutet, och få äro de kvinnliga gymnaster, som icke med glädje minnas "centralliden". Hvad här sagts var särskildt lyckligt för de första kurserna, då därigenom arbetet i hög grad underlättades. Det var arbetsamt för eleverna, emedan inga läroböcker funnos, utan allt måste antecknas. En elev från första kursen berättar, att hon måste lära sig engelska språket för att kunna läsa i en engelsk anatomi. Under åren 1866-69 utkommo läroböcker i alla ämnena.

De kvinnliga elevernas friskgymnastik leddes af Hildur Ling i samarbete med brodern, öfverläraren å den pedagogiska afdelningen, Hjalmar Ling. Dessa två ägde större förutsättning och mer erfarenhet än någon annan på denna tid att kunna leda kvinno-gymnastiken från början in på en rätt väg. De arbetade lugnt därpå utan att

låta oroa sig af tidens alla idéer rörande kvinnogymnastik, utgående från den tanken, att kvinnans kropp likaväl som mannens behöfver utvecklas till hälsa, hvarför de stort sedt ha behöf af samma rörelser, fastän med en del modifikationer. Många voro de råd och anvisningar Hj. Ling fick mottaga angående kvinnogymnastikens ordnande och uppställande, men han hänför det ofta till "estetiserande prat, blottadt på alla praktiska erfarenheter, afseende verkningar af olika rörelser och deras användnings-sätt". Med tanke på dessa estetiska dilettanter skriver han: "Undvik det onödigtvis fula; men tveka ej att nyttja det nödvändiga, som förstärker eller påskyndar verkningarna af en rätt ledd kroppsöfning". Han framhåller vidare upprepade gånger, att kvinnan själf är mest kompetent att bedöma, hvad som lämpar sig för henne eller ej, ty, så faller Hj. Lings egna ord, "frågan om kvinnornas gymnastik tyckes hafva gjort männen hufvudya och slundom alldeles förryckta".

Dessa Hj. Lings åsikter förefalla oss nu så naturliga och självklara, men så var icke fallet då. Läkare och pedagoger drogo sig icke för att förklara, att den Lingska skolgymnastiken icke var lämplig för flickor, hvilket de däremot ansågo ett franskt-danskt gymnastiksystem, det s. k. Drachmannska vara. Detta system infördes på 1870-talet i Högre lärarinneseminarier. Hj. Ling åsåg detta med bitterhet, men som gymnastikundervisningen vid de kvinnliga läroverken ej på denna tid stod under Centralinstitutets inspektion, kunde han ej hindra saken. År 1879 erhöill institutet denna inspektionsrätt, och 1881 infördes åter den Lingska gymnastiken i detta läroverk. Denna förändring företogs utan någon svårighet, ty tråkigheten och släpigheten hos den Drachmannska gymnastiken framträdde allt mera och den mjukhet och grace, som dess beundrare trott den skulle framkalla, hade fullständigt uteblifvit. Detta är hittills enda gången ett icke Lingskt system officiellt antagits i någon af våra skolor och må sådana drag från gymnastikens historia blifva en kraftig maning att mera pietetsfullt värda det af P. H. Ling skänkta oss samt mera kritiskt se på alla nya uppdykande gymnastiksystem.

Det är Hj. Ling och de under honom arbetande lärarinnorna, som tack vare uppriktigt allvar, lugn målmedvetenhet och stor insikt lagt en säker grund för vår kvinnogymnastik. Till följd af detta deras arbete har ock kvinnogymnastiken gått lugnt framåt utan att störas i sin utveckling af något bakslag. Troget ha äfven deras efterföljare vid Gymn. Centralinstitutet arbetat vidare med blicken alltmera öppen för "att det kvinnliga väsendets natur bör åskådliggöras vid och genom hennes öfningars utförande", som Hj. Lings lärjunge och efterträdare, den nyligen aflidne professor L. M. Törngren skriver.

Det arbete, som den framstående gymnasten major Carl Silow nedlagt dels på den kvinnliga kursen på Centralinstitutet samt dels inom flickskolorna för gymnastikens höjande, må äfven med tacksamhet ihågkommas.

Hildur Ling, som i begåfning, energi och osjälvviskhet är det Lingska namnet värdig, afled 1884. Hon ledde dock ej under sina sista år elevernas friskgymnastik, utan öfverlämnade 1876 detta ämne åt Mathilda Ohlman. Fröken Wendela A:son Falck, som efterträdde fröken Ohlman, har gifvit en värdefull insats genom de gymnastiska teckningar, hon lämnat till de läroböcker, som vid institutet utkommit på 1900-talet. Frö-

ken A:son Falck har nämligen äfven genomgått "De fria konsternas akademi". Fröken Falck åtnjuter sedan 1910 tjänstledighet. Fröken Widebeck leder den ena kursen i friskgymnastik, medan undertecknad leder den andra.

Bland institutets nuvarande lärarinnor må nämnas fröken Sally Högström, som den 20 nov. 1912 af Danmarks konung Kristian X, vid hans besök här erhöill förtjänstmedaljen i guld för det arbete hon nedlagt på den Lingska gymnastikens införande i Danmark.

Mycket mera arbete, än hvad jag här med dessa få ord har kunnat teckna, har nedlagts vid institutet. Många äro de, som bidragit till gymnastikens nuvarande höga utveckling därstädes. Därom skriver professor Thunberg i dessa dagar så: "Det är Gymnastiska Centralinstitutets stora förtjänst, att det hållit den eld, som Ling för 100 år sedan fände, brinnande på sin härd. Och mycket vackert arbete har utträttats af institutet själf och dem som därifrån utgått". Sedan han påvisat, att våra begränsade resurser och de allmänna tidsförhållandena orsakat, att ej de bredare lagren berörts af Lings verk, fortsätter han: "Af många tecken att döma synes nu tiden mogen att målmedvetet arbeta på att göra allt vårt folk delaktigt af den fysiska fostran, för hvilken Ling arbetade. På ett bättre sätt än genom ett dylikt arbete kan man ej fira 100-årsminnet af det Ling'ska institutets bestånd".

ESTER SVALLING.

En scoutbok.

KAPTEN EBBE LIEBERATH, DEN framstående göteborgske scoutledaren, har i dagarne utgifvit en bok: "Scouter och Scoutledare, några vinkar och råd" (Åhlén & Åkerlunds förlag; pris 1 kr.), som helt visst kommer att hälsas med uppriktiga tacksamhet och förtjusning af all hurtig ungdom, dess ledare och vänner rundt hela vårt land. Författaren säger själf helt blygsamt i förelöpet, att hans arbete gör intet som helst anspråk på att vara någon uttömmande handbok i scouting, men vi förstå sannerligen icke hvad man skulle kunna önska sig utöfver denna friska, medryckande och instruktiva skildring af vår unga scoutrörelsens organisation, ledning, arbetsmetoder och mål. Till på köpet är den med sina inströdda anekdoter ur scoutlifvet lika lättläst som trots någon "rolig bok" och alltigenom buren af den varmaste tillit till gentlemannasinnets i våra pojkars hjärtan liksom af en sällsynt förståelse af de unges sätt att se och känna. Förträffliga illustrationer af författarens egen hand förtydliga texten, och som bilaga följer Johan Nordlings bekanta "Riddarpojkarnes sång", tonsatt af Sigurd Smedberg, hvilken nu är antagen till alla svenska scouters officiella högtidssång och "alltid afsjunges under gifakt och scouttecknet".

RICHARD WAGNERS NOVELLER. FÖRLAGET Västra Sverige i Göteborg har genom detta arbete velat fästa vår publiks uppmärksamhet på den store tyske fondiktarens eminenta verksamhet äfven som författare. Denna verksamhet har tyvärr allt för mycket kommit att ställas i skugga för den allt omstörtande revolution hans framträdande på den musikaliska skådebanan förorsakade. Just i dessa dagar då det Wagneriska namnets 100-årsminne firas rundt världen torde emellertid äfven hans litterära kvalitetskap kunna påräkna intresse. Öfversättningen är gjord af den bekante Wagner-kännaren Barthold Lundén i Göteborg.

Från
scenen

DAMERNAS FÄKTKLUBB.

och
estraden.

DEN HOLBERG-ska bondekomedien "Jeppes på berget" blir visst aldrig gammal här i Norden, ty hvar gång den kommer upp på någon skandinavisk scen, visar det sig att dess komik har bibehållit sin fängslande förmåga — hvar till kommer att medkänslan med Jeppes fragikomiska öde växer, ju mera tiden och människorna humaniseras.

Herr Oscar Bäckströms Jeppes-figur är ingalunda den bästa, som supit, pryglats och haft storhetsvisioner på Stockholmsscenen — både Johannes Brun och Victor Holmquist ägde en rikare humoristisk modulationsförmåga — men hr B. ger lika fullt en så väl genomtänkt och ypperligt karaktäriserande framställning af martyren från dynghögen, att ingenting af diktens anda går förlorat. Han gör framför allt Jeppes sympatisk. Det står klart för åskådaren att Jeppes är en människa med både hjärta och hufvud och att hans håg för brännvinet kommer sig af hans bellmanska uppfattning, att lifvet, det eländiga, måste för att kunna levas omgestaltas till "en sorg i rosenröd".

Fru Håkansson spelade den argisinta Nilla, och nog kom vreden fram med tillbörlig skärpa — men det finns också komik hos Nilla, och den blef icke tillvaratagen. De viktigare

staffagefigurerna gäfvos med godt humör af herrar Palme, de Wahl, Hedqvist, Cederborg och Browallius.

Från Intima teatern är att anteckna ännu ett intressant program: engelsmannen John Galsworthys fantasi "Vildfågeln". Stycket är egentligen ingen teaterpjäs, utan fast hellre en scenisk novell, hvars fantasifulle hållning ger densamma balans på tilljorna. Temats innebörd kan väl närmast betraktas som ett angrepp på det fungerande välgörenhetssystemet, hvilket i sina palatslika asyler vill försöka omskapa odågorna, de oförfärliga, vagabonderna, som hellre gå sig blodiga på den steniga vägen, endast de få ha himmelens stjärnor öfver sig och känna friheten, än att bli omhändertagna och "gjorda folk af".

Som systemets motsats står den godhjärtade målaren Wellwyn, hvars altruistiska natur manar honom att plocka upp de rotlösa existenserna hvar han träffar dem, värma dem vid sin kamineld, ge dem föda och tak öfver hufvudet och ta dem i sin vård, tills zigenarlynet åter driver dem bort. Men icke heller hans teori visar sig vara den riktiga — därför att inga teorier i världen kunna förändra människan och få henne att byta skinn. Den egendomliga dikten bäres af en sylhvass psykologi och en lyrisk-satirisk känsla, som oemotståndligt rycker med.

Spelat är också öfvervägande berömvärdt. Fröken Borgström ger som blomsterförsäljerskan en ny variant af en kvinnotyp, som hon spelat med öfverlägsen konst många gånger förr, nämligen asfaltblomman, dömd till undergång i storstadens obarmhärtiga malström, men sorglös och njutningslysten och med en fatalistisk syn på

DAMERNA som idkare af den ädla fäktkonsten är icke längre något nytt i vårt land — men det är alltid en vacker syn att se unga kvinnor handtera floretten. För några aftnar sedan stod striden het inom Stockholms

kvinnliga fäktklubb om kronprinsessans vandringspokal, som förut två gånger eröfrats af fröken Elsa Hellqvist. I slutfälingen eröfrades den emellertid af fröken Annie Dickson.

Elsa Hellqvist, fru Elsa Kinell samt fröknarna S. Rydbeck och Lilly Frost.

fillvaron. Så ha vi den franske vagabonden, en intellektualist och filosof, ömsom ödmjuk och krypande, ömsom stolt och hånande, återgifven af herr Wettergren, som här på en gång afslöjar sig som en djup och temperamentsfull konstnär. Herr Ståhl är jämväl förträfflig som en gammal f. d. droskkusk. Hr Alfån tar den ömsinte målaren något för indifferent och konturlöst, hvaremot fru Molander i egenskap af hans dotter och representerande det praktiska förståndet är alligenom frisk och intagande.

Stockholmarne, de oberäknliga människorna, kunna vara nog så trolösa mot sina gunstlingar, men en finnes, som alltid vågar räkna på deras orubbede sympati, och denne ende är John Forsell. Då han häromkvällen åter gaf en af sina balladkonserter, hade han ett proppfullt hus, som vanligt, och bifallet antog stundom karaktären af ovalioner.

Programmet visade denna gång en utpräglad svensk fysiologi, och på grund af det intryck framförandet gaf kan man endast lyckönska vår unga tonkonst, som får profitera af en sångare med herr Forsells intelligens, röstmedel och nationella konstnärliga sympatier.

Komponistgruppen utgjordes af Stenhammar, Peterson-Berger, Alfvén, Rangström, Kurt Atterberg, Hugo Bedinger, Natanael Broman och Ruben Liljefors. Stenhammars bardkväde ur "Tirfing" gjorde sig ståtligt som inledning med sina stormande och klangfulla rytmer och rika orkesterprakt. Peterson-Berger företrädde af sin känsliga musik till Rydbergs underbart vackra

hvars seger kan karaktäriseras som glänsande. Vår grupp bild här återger fröknarna Annie Dickson och Estrid Linder i fäktställning.

De bakom dem stående damerna äro från vänster: fröknarna Elsa Lindberg, Thyra Björklund och

dikt "Alfven till flickan", och Hugo Alfvén gaf i "Sommar-doffer", ett poem af Ellen Lundberg, uttryck åt den älsk-värdaste sidan af sin begåfning, den enkelt melodiska med den ljusa klangfärgen.

Ture Rangström har stundom verkat mera bisarr än iderik som komponist, men inspirationen och lidelsen i Strindbergs dikt "Holländaren" tycks ha anslagit befryndade strängar i den unge musikerns själ, ty hvad han nu bjöd var en synnerligen karaktärsfull tonskapelse, helt slutande sig till diktens mörka purpur och orkestrall fascinerande. Däremot var Kurt Atterbergs bredt lagda komposition "Det är sabbatsdag i bygden" torflig i uppfinningen och förmådde icke nog pregnant illustrera textens motsättning mellan ljus hednaglädje och lifsfientlig kristendom. Männe där icke också insmugit sig rena banaliteter bland de mera äkta musikerfraserne? — Hugo Bedingers "Belsazar", till Heines ord, präglades af en lycklig formgivning, och Natanael Broman hade i "Kung Lif och drottning Död" försökt gå den Leverfinska diktens komplicerade vägar, men utan att egentligen lyckas slå följe med fantasiens vagabond.

Ruben Liljefors bidrog med en känslig tonskapelse, "Vi ses igen", till ord af Rydberg, som bisserades, en utmärkelse, som också tillföll Rangström. Herr Forsell genomförde det kräfvande programmet med sin kända energi och omsorgsfulla konstnärliga utmejsling — och publiken var, som sagdt, hänförd.

Kammarmusikföreningen afslöt arbetsåret med sin tionde konsert. Aftonens nyhet bestod af en pianokvintett i C-dur af Hans Pfitzner, ett verk, som har rötter i den tyska tonromantiken från några decennier tillbaka, men sträcker sitt löfverk fram mot den moderna tiden. Arbetet tillhör ej de lätt fattade och dess skönheter få sökas liksom malmådran i berggrunden. Pfitzner är i alla händelser en musiker med en intresseväckande konstnärlig fysiologi och en man, hvars lärdom kanske är större än hans ingifvelse.

Programmet utfylldes af ett antal Strauss-sånger, sjungna af fru Claussen, och Schuberts oktett.

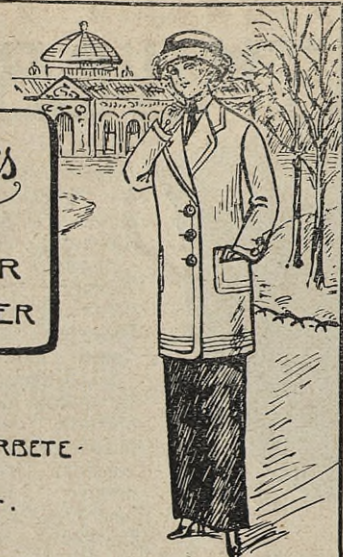
Mlle Suzanne Cesbronnes korta gästspel på operan afslöts med hennes uppträdande som madame Butterfly och Mimi i "Bohème", hvilka båda roller gäfvos henne tillfälle att glänsa med sin förfinade dramatiska framställningskonst, så rik på grace och intellektuell smidighet.

ARIEL.

Rättelse.

SVENSKA KYRKANS I PARIS ARKITEKT heter G. A. Falk, ej Dahl, som oriktigt uppgafs i föregående nummer.

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SNITT
OMSÖRSFULLASTE ARBETE
ERMÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Gyllenhammar
För reumatiska, giktiska, maglidande: Använd **GYLLENHAMMARS** patenterade **Hafregryn** och **Hafremjöl**. Bepröfvade! Omtyckta! Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 4-10 MAJ 1913.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; å-la-daube på ål med skarpsås; kaffe eller te med hvetebröd. Middag: Consommé Geraldine; fricandeau på kalv med legymer; syltade päron med vispad gräde och schäfferhattar.
MANDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekta ägg med skysås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Hachekotletter med stufvade morötter; svisksoppa med vispad gräde.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kokt sill med smör och ägg samt potatis. Middag: Grytstek med grönsakspastejer, fyllda strutar.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bifv å la Lindström med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt sik med persiljesås och potatis; man-nagrynspudding med sylt.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; omelett med fisk-stufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; pösmunkar med sylt.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; delikatessill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Wiener-kotletter med spenat; rabarberkräm med mjölk.
LORDAG. Frukost: Smörgåsbord;

bräckt skinka med förlorade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med smält smör; soppa på apelsinsaft.

RECEPT:

A-la-daube på ål (f. 10-12 pers.). 1½ kg. ål, 2 msk. salt, ½ tsk. hvitpeppar, dill, ¾ lit. vatten, 1 msk. ättika, 6 kryddpepparkorn.
Gelé: ¾ lit. af spadet, 6 blad gelatin, 2 äggvitor, 1 msk. kallt vatten, 2 msk. godt, vitt vin.

Beredning: Ålen fläs, rensas, sköljas väl och torkas. Fenorna klip-pas af och ryggen skäres bort försiktigt, men fisken får ej skäras itu i ryggen. Den gnides in med hälften af saltet samt pepparn och be-lägges med dillstjälkar. Ålen rullas ihop från stjärten och ruladen om-bindes med grof tråd, förut doppad i hett vatten. Den påsättes i kallt vat-ten tillika med ryggen. Ättikan, resten af saltet och pepparn och får sakta koka, tills den är mjuk eller omkring 40 min. (År ålen stor, bör den skäras itu tvärs öfver och därpå göras två rulader). — Ruladen tages upp, får kallna och skäres i 1½ cm. tjocka skivfor. — Spadet afsmakas och geléet beredes på följande sätt: buljongen hälls i en kastrull till-ika med det sköljda gelatinet och de med vattnet lätt uppslagna ägghvito-rna, blandade med de krossade ägg-skalen. Blandningen får under visp-ning ett godt uppskok, locket lägges på kastrullen, som lyftes från el-den och får stå vid sidan af spisen omkr. 15 min. Buljongen silas då genom en i hett vatten urvriden sil-duk eller servett. Om det första, som rinner igenom, ej är klart, hälls det åter i silduken. Detta upprepas, tills geléet är fullständigt klart och, när det är kallt, tillsättes vinet. Litet af det klara geléet hälls på bot-ten af en vacker, vattensköljd å-la-daube-form och ställes på is att stel-na. Bottnen garneras därefter med dill. Garneringen begiutes med några droppar af geléet, som får stelna, så att garneringen ej rubbas. Formen fylls med ål-ruladerna, resten af ge-léet hälls försiktigt öfver och an-rättningen får stelna på kallt ställe. Den stjälpes upp, garneras med hackadt gelé samt dill och serveras till smörgåsbordet eller som mellanrätt med äkta majonnäs. — En del af geléet kan äfven hällas på ett fat och får stelna. Alskivforna läggs därpå öfverhållas med resten af geléet. När det är stelt uttagas skivforna med rundt mått, uppläggas på fat och garneras med dill.

Consommé Geraldine (f. 12 pers.). 2½ lit. klar consommé, salt, cayenne.

Garnityr: 3-4 morötter, ½ lit. buljong, äggroyal, ¼ burk fina, konserverade ärtor, 1 burk grön sparris-knopp.

Beredning: Morötterna skrapas, sköljas, torkas och tagas ur med ett skopformigt legymjärn till 36 små, ovala kulor, som kokas mjuka i bul-jongen. Royalen skäres ut med ett litet rundt mått i form af pastiljer, hvilka läggas i soppskålen tillika med morotskulorna, ärtorna och sparris-en. Consommén kokas upp, afsmakas med kryddorna och hälls öfver garnity-ret. Serveras mycket varm.

Schäfferhattar (omkr. 25 st.). 185 gr. smör, 2 ägg, 125 gr. florsocker, 90 gr. hvetemjöl, 15 gr. pärlsocker, 15 gr. sötmandel.

Beredning: Smöret smältes, får kallna och röres, tills det är hvitt och pösigt. Därefter iroras äggen, ett i sänder, samt sockret och mas-san röras 10 min. Sist tillsättes det siktade mjölet. En plättagg värmes något, ½ msk. af smeten lägges i hvarje rum och utröres, så att ka-korna bli jämna och tunna, hvarefter de beströs med socker och finhackad mandel. Bakelserna gräddas i ej för varm ugn, tills de äro vackert gul-bruna, då de uttagas och böjas ge-nast öfver en smal stång.

Stekta ägg med skysås (f. 6 pers.). 6 skivfor hvetebröd, 3 msk. smör (60 gr.), 6 ägg, 6 ansjovisar.
Sås: 3 del. stark köttsky, ½ msk. mondaminjöl, ½ vinglas scherry eller mader.

Beredning: Brödskeivorna böra vara 2 cm. tjocka, de skäras runda, stekas i hälften af smöret och upp-läggas på varmt fat. Äggen stekas i resten af smöret och uppläggas på krutongen. På hvarje ägg läggas fil-erna af en rensad och urbenad ansjo-vis korsvis.

Köttskyn kokas upp och afredes med mondaminjölet, utrördtvinet. Såsen får koka under rörning 5 min. och upphålles rundt kring äggen på fatet. Serveras som frukosträtt.

Grytstek (f. 12 pers.). 2 kg. ben-fritt innanlår, 2 hg. späck, 2 hg. flot-tyr, 1 msk. salt (15 gr.), ¼ tsk. hvit-peppar, 3 msk. mjöl (30 gr.), 1½ lit. kokande buljong, 1 lagerblad, 10 hela kryddpepparkorn, 2 rödlökar.

Beredning: Köttet förberedes och späckas på vanligt sätt, hvarefter det bindes, ej för hårdt, med segelgarn, förut doppadt i hett vatten, så att det får vacker form. Flottytren upphettas i en järngryta (ej för stor), köttet bry-nes däri på alla sidor, tills en vacker brun skorpa bildats, då det upptages och beströs med saltet. Flottytren upphälles och grytan gnides ur väl med hvitt papper. Steken lägges åter, be-strös med mjölet och buljongen samt kryddorna och de skalade lökarna till-sätts. Den får därefter sakta steka med tätt lock 3½-4 tim. och vändes några gånger under tiden, men spådes ej. Steken skäres, lägges upp på varmt fat, garneras med grönsalad eller per-silja och serveras med grönsaker, pota-tiskroketter eller stufvade makaroner.
Såsen silas, skummas väl, får koka ihop, om den är för tunn, eller spå-des, om den är för tjock, och till-sättes med litet gräde.

Grönsakspastejer (f. 6 pers.). Till pastejmjölarna: 2 morötter, 1 msk. smör (20 gr.), 2 del. fina konserverade ärtor.

Potatis mos: 750 gr. skalad potatis = omkr. 1¼ lit. oskalad, 30 gr. smör, 1-1½ dcl. kokt gräde, 1 ägg, 1 äggula, 1 tsk. salt, 1 tsk. socker, (litet rivet muskot).

Beredning: Morötterna sköljas väl, påsätts i kallt, saltadt vatten och få koka nästan mjuka, då skalen genast afdragas och morötterna skä-ras i fina strimlor. Små pastejformar smörjas väl med kallt smör, formar-na botten beläggas tätt med ärtor och sidorna garneras tätt, på sned-den, med morotstrimlorna. Potatisen behandlas på vanligt sätt, skalas tunt, skäres i bitar och kokas hastigt. Vattnet afhålles väl och potatisen får stå omkr. 5 min. med springa på locket, så att vattenångan bortgår. Potatisen drifves genom purépress eller röres med gaffel till mos. Det kalla smöret tillsättes genast och mo-set arbetas med gaffel, tills det blir hvitt och pösigt, då den kokta grä-den tillsättes jämte de uppvispade äggulorna. Sist nedskäres den till hårdt skum slagna ägghvitan och moset afs-makas noga med kryddorna. Formar-na fyllas till hälften med moset, ett hvarf ärter påläggas, hvarefter for-marna fyllas med mos. Pastejerna kokas genast i vattenbad i ugn omkr. 15 min., uppstjälpas och serveras som garnering omkr. stekt kött.

Rabarberkräm (f. 6 pers.). 5 rabarberstjälkar (omkr. 7 hg.), ½ lit. vatten, 2½ dcl. krossocker (238 gr.), 1½ msk. mondaminjöl (23 gr.) eller 1½ msk. potatismjöl (23 gr.).

Beredning: Rabarbern sköljes och torkas, skalas mycket tunt och skäres i 2 cm. långa bitar. Af socker-ret och vattnet kokas en klar lag, rabarbern lägges och får koka, tills den är mjuk men ej faller sönder. Mjölet utröres med 2 msk. kallt vat-ten och tillsättes, hvarefter krämen får koka 5 min., om den afredes med mondaminjöl, men 2 min. om den afredes med potatismjöl. Den upphålles i kompottskål, sköljd med ljumt vat-ten, och beströs med strösocker för att ej bilda skinn. Serveras med grä-de eller mjölk.

GARDINER
äter inkomna i stort urval.

Allmogegardiner rutiga och randiga i alla moderna färgställningar fr. Kr. **0.35** pr mtr.
Svenska Trådtyllgardiner i vackra, eleg. mönst., flera bredder fr. Kr. **0.88** pr mtr.
Engelska Lenongardiner i moderna mönster fr. Kr. **1.-** pr mtr.
Madrasgardiner i stilfulla, moderna mönster fr. Kr. **1.40** pr mtr.

Begär proffer!
Alla proffer sändas gratis och franko!

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN, STOCKHOLM.

DET ÄR GENOM SIN STORA DRYGHET
och de rika näringsämnenas
inbördes förhållande som

Van Houtens Cacao

blifver: i bruket
bäst och billigast.

Albert och Marie
rekommenderas.
ARTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"

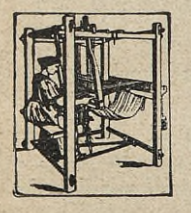
Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

Mellins Food
är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar.
Förordas af läkare.
Köpes i apotek, speci- & drogaffärer.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG
Äkta Göteborgs-Knäckebröd.
Hygienkontrollant!
Dr. G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS ARTIEBOLAG
Filiabler på alla större platser.

En Prästfru
meddelar:
"Bäcksinns Amerikanska Jästpulver är ett idealiskt jästmedel för all slags bakning. Jag har aldrig föru använt något så utmärkt!"
Säljes öfverallt.
Tillverkas af
OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG
Prenumerera på Idun.

Schweizer's
Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter för våren och som-maren till klädningar och blusar: Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline, 120 cm. bred, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Vi använda
F. Pauli's Siljemjolk Crème

Begär alltid
Vantar
 &
Strumpor
 MED **Lejon** MÄRKET!
 BÄSTA KVALITET!

15 öre bensin. Detta sammanröres till en tunn gröt som gnides öfver allt det hvita af hatten, jämnt och utan mister (är underbrättet af mörk färg, träcklas däröfver tyg för att magnesian ej skall fläcka detta). Hatten får nu ligga tills den blivit alldeles torr, hvarefter man borstar af den med en ren borste. En på detta sätt behandlad hvit hatt blir som alldeles ny och förändras ej dess form.
 Fru Emma.

Nr 96. Genom Social tidskrift, utgifven af red. v. Koch i Stockholm, kan ni följa med de sociala frågor, som äro uppe och ni får också anvisningar på lämplig lektyr. Det beror på hvilken del af den sociala frågan ni vill studera.
 K.

Nr 97. Fullständig handelskorrespondens, Bonniers förlag.
 K.
 Nr 98. Lika mycket smör, hvetemjöl och halfkört rivnen morot blandas. Däraf göres tre å fyra bottnar, gräddas i ej för varm ugn, äppel- eller aprikosmos lägges mellan hvarje botten, hvarefter de sammanläggas, garneras med vispad gräde. Utmärkt god och billig.
 Apelsinsaft göres af skalen af sex apelsiner, hvilka rengöras från det hvita, två liter kokett vatten hälls öfver dem, hvarefter de väl öfvertäckta få stå i två dygn. Vattnet fränsilas sedan och uppblandas med två kilo strösocker och 40 gr. citronsyra. Röres då och då tills saften är klar och fylls på buteljer.
 Skalen af 5 apelsiner rivs, 1 1/3 lit. vatten kokas 10 min. med det inre af apelsinerna, hvilket alltsammans hälls öfver de rifna skalen och får stå så en dag, saften fränsilas, uppblandas med 2 kilo strösocker och 40 gr. citronsyra. Röres då och då tills saften är klar. Buteljer.
 Sissie Maxwell.

Nr 99. Guldsmedsaffärer brukastundom uppköpa stanniol eller också chokladfabriker. Jag har hört sägas att man då för 1 kg. stanniol får 1 kg. choklad.
 K.
 Nr 100. Har en gång blifvit behandlad å ett sanatorium med sådan apparat. Strömmen fördes mycket riktigt fram och åter öfver det värkande stället, hvilket gjorde ganska ondt. Fråga i någon affär, där instrument o. d. säljas, t. ex hos Stilles i Stockholm.
 K.

Nr 101. Vore hjärtligt tacksam om någon af Iduns vänliga läsarinor ville gifva mig ett recept på någon riktigt god hastig kaffekaka (ej tarta eller sockerkaka), utan mera som vanligt riktigt godt hvetebröd.
 Ung, oerfaren husmor.

Nr 102. Som det aldrig lyckats mig få smultronsaft att hålla sig en längre tid, bedes härmed om någon af Iduns läsarinor vill råda mig.
 E.

Nr 103. Hvart kan man vända sig för att få förslag till nytt namn frågar en
 —son.
 Nr 104. Vore tacksam om någon ville gifva mig upplysning om hvilken ålder man måste ha uppnått för att kunna utbildas sig till barmorska. Afvensom hvar man bäst kan utbildas sig och om man efteråt har svårt att erhålla plats, samt om löneförmånerna äro någorlunda goda, äfvensom om pension kan erhållas.
 Liss.

Nr 105. Kan någon af Iduns många läsare upplysa mig om någon skola ordnar sommarkurser, speciellt för lärarinnor, i slöjd såsom: konstömnad, väfning, mönsterritning till handarbeten samt i gymnastik. Tacksam för snart svar.
 Prenumerant.

Nr 106. Jag är för närvarande anställd som lärarinna, men känner mig otillfredsställd med arbetet. Dessutom är jag omusikalisk och därigenom gå ju barnen miste om mycket. Är ännu ej för gammal att byta om verksamhet och lämna min plats till någon bättre. Hvad slags arbete kan jag få med de kunskaper, jag nu innehar? Har stor lust för skrifning. Vore det någon idé att söka anställning som skrifbiträde, antingen privat eller på kontor? Vill någon af Iduns läsare gifva mig ett råd, vore ingen tacksammare än
 Inger Lunde.

Nr 107. Hvad är att göra för ständigt nervös hjärtklappning?
 Nr 108. Tvenne kvinnliga kontorister undra om det i Sverige ej finnes någon kontoristförening som de, trots det att de bo i småstad, dock nära Stockholm, kunde få tillhöra. Om sådan förening finnes, hvar kunna stadgar och öfriga upplysningar erhållas?
 Enig.

Nr 109. Ville härmed bedja någon af Iduns alltid hjälpsamma läsarinor om ett godt råd. Jag tänkte nämligen väfva draperier och gardiner till en matsal. Möbeln i björk, mattan grön i rött och tapeten i grönt. Hvilken färg och hurudan väfnad bör jag ta till draperierna? Gardinerna ville jag helst ha i vitt, gärna med någon hälsöm. Hvilken väfnad bör jag ta och hurudan garn? Är det trefligt med undergardin i någon kulört färg? För råd och mönster vore jag ytterst tacksam.
 Värmländska.

Nr 110. En ung svensk affärsman, som ämnar resa till Ryssland för att där söka affärsmöjligheter, skulle vara landsmän, som ha kännedom om svenska familjer och institutioner därute, till hvilka han kunde vända sig för upplysningars erhållande, synnerligen tacksam om han genom Idun eller på korrespondens kunde få några adresser. Ref. om så önskas. Om svar beder »Energisk». Postadress: Hässelholm p. r.

Nr 111. Vill någon af Iduns ärade läsare godhetsfullt upplysa mig hvar jag skall få lära trädgårdsmästareyrket? Hur dyr är kursen? Finnes sedan någon utsikt till plats?
 Småländska 18 år.

Nr 112. Jag skulle i vår försöka, få en rabatt intill och omkring boningshuset. Hur bred skall jag göra den, och i hvilken ordning så att de högsta komma närmast vägen? Hvad kan jag ha åt norr? Och hvad i kanten? Helst eller till största delen fleråriga och successivt blommande, i synnerhet sommar och höst. Vårblommor har jag godt om i min trädgård. Tacksam för råd.
 Landtfru.

Nr 113. På hvad sätt kan man motarbeta förkalkning hos en äldre herre? Är sur mjölk och surmjölk nyttigt att dagligen förtära? Hvilken diet i öfrigt?
 Hans.

Nr 114. Tacksam för upplysning om maträtter, lämpliga för en sockersjuk samt för upplysning om någon särskild kokbok för samma finnes utgifven.
 X.
 Nr 115. Skulle någon af Iduns läsarinor vilja vara vänlig gifva mig

TJOCKA BARN-Strumpan 324 kostar:

Bekämning	Kvalité	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
324	Resårskaff, tjock, stark, 4-trådig, svart skolstrumpa	Längd 34 cm. Fot 12 1/2 cm.	Längd 38 cm. Fot 14 cm.	Längd 42 cm. Fot 15 1/2 cm.	Längd 46 cm. Fot 17 cm.	Längd 50 cm. Fot 18 1/2 cm.	Längd 54 cm. Fot 20 cm.	Längd 58 cm. Fot 21 1/2 cm.	Längd 62 cm. Fot 23 cm.	Längd 64 cm. Fot 25 cm.	Längd 67 cm. Fot 27 cm.
		—	0.98	1.10	1.26	1.38	1.52	1.64	1.85	2.05	2.30

Se i öfrigt priskuranten!
NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN,
 Etablerad 1891,
BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

bliserad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

Nr 101. Vore hjärtligt tacksam om någon af Iduns vänliga läsarinor ville gifva mig ett recept på någon riktigt god hastig kaffekaka (ej tarta eller sockerkaka), utan mera som vanligt riktigt godt hvetebröd.
 Ung, oerfaren husmor.

Nr 102. Som det aldrig lyckats mig få smultronsaft att hålla sig en längre tid, bedes härmed om någon af Iduns läsarinor vill råda mig.
 E.

Nr 103. Hvart kan man vända sig för att få förslag till nytt namn frågar en
 —son.
 Nr 104. Vore tacksam om någon ville gifva mig upplysning om hvilken ålder man måste ha uppnått för att kunna utbildas sig till barmorska. Afvensom hvar man bäst kan utbildas sig och om man efteråt har svårt att erhålla plats, samt om löneförmånerna äro någorlunda goda, äfvensom om pension kan erhållas.
 Liss.

Nr 105. Kan någon af Iduns många läsare upplysa mig om någon skola ordnar sommarkurser, speciellt för lärarinnor, i slöjd såsom: konstömnad, väfning, mönsterritning till handarbeten samt i gymnastik. Tacksam för snart svar.
 Prenumerant.

Nr 106. Jag är för närvarande anställd som lärarinna, men känner mig otillfredsställd med arbetet. Dessutom är jag omusikalisk och därigenom gå ju barnen miste om mycket. Är ännu ej för gammal att byta om verksamhet och lämna min plats till någon bättre. Hvad slags arbete kan jag få med de kunskaper, jag nu innehar? Har stor lust för skrifning. Vore det någon idé att söka anställning som skrifbiträde, antingen privat eller på kontor? Vill någon af Iduns läsare gifva mig ett råd, vore ingen tacksammare än
 Inger Lunde.

Nr 107. Hvad är att göra för ständigt nervös hjärtklappning?
 Nr 108. Tvenne kvinnliga kontorister undra om det i Sverige ej finnes någon kontoristförening som de, trots det att de bo i småstad, dock nära Stockholm, kunde få tillhöra. Om sådan förening finnes, hvar kunna stadgar och öfriga upplysningar erhållas?
 Enig.

Nr 109. Ville härmed bedja någon af Iduns alltid hjälpsamma läsarinor om ett godt råd. Jag tänkte nämligen väfva draperier och gardiner till en matsal. Möbeln i björk, mattan grön i rött och tapeten i grönt. Hvilken färg och hurudan väfnad bör jag ta till draperierna? Gardinerna ville jag helst ha i vitt, gärna med någon hälsöm. Hvilken väfnad bör jag ta och hurudan garn? Är det trefligt med undergardin i någon kulört färg? För råd och mönster vore jag ytterst tacksam.
 Värmländska.

Nr 110. En ung svensk affärsman, som ämnar resa till Ryssland för att där söka affärsmöjligheter, skulle vara landsmän, som ha kännedom om svenska familjer och institutioner därute, till hvilka han kunde vända sig för upplysningars erhållande, synnerligen tacksam om han genom Idun eller på korrespondens kunde få några adresser. Ref. om så önskas. Om svar beder »Energisk». Postadress: Hässelholm p. r.

Nr 111. Vill någon af Iduns ärade läsare godhetsfullt upplysa mig hvar jag skall få lära trädgårdsmästareyrket? Hur dyr är kursen? Finnes sedan någon utsikt till plats?
 Småländska 18 år.

Nr 112. Jag skulle i vår försöka, få en rabatt intill och omkring boningshuset. Hur bred skall jag göra den, och i hvilken ordning så att de högsta komma närmast vägen? Hvad kan jag ha åt norr? Och hvad i kanten? Helst eller till största delen fleråriga och successivt blommande, i synnerhet sommar och höst. Vårblommor har jag godt om i min trädgård. Tacksam för råd.
 Landtfru.

Nr 113. På hvad sätt kan man motarbeta förkalkning hos en äldre herre? Är sur mjölk och surmjölk nyttigt att dagligen förtära? Hvilken diet i öfrigt?
 Hans.

Nr 114. Tacksam för upplysning om maträtter, lämpliga för en sockersjuk samt för upplysning om någon särskild kokbok för samma finnes utgifven.
 X.
 Nr 115. Skulle någon af Iduns läsarinor vilja vara vänlig gifva mig

upplysning om skalden Bertel Gripenberg, hans lif och diktning.
 Vetgirig.

Nr 116. Vore tacksam för uppgift å alderdomshem där plats finnes för äldre orkeslösa dam med något kapital.
 Prenumerant.

Nr 117. Både min fästman och jag vilja ha ett stilla bröllop, skulle någon af Iduns vänliga läsarinor vilja gifva mig ett råd huru ett enkelt men trefligt bröllop bör ordnas; vore inte trefligt vigas i resdräkt i sin hemorts kyrka? Huru skall då brudgummens vara klädd, duger vanlig kavajkostym eller skall högtidligare dräkt användas? Och så en enkel middag för närmaste släkt?
 Lalla.

Nr 118. Hur skall jag på mest förståndiga och praktiska sätt ordna ett enkelt hem då jag endast kan få 1 rum med kök i början och då vi sedan komma att flytta längre väg. Hvilka möbler vore då mest starka och lämpliga för transport. Äro möbler lika billiga att köpa i Norrland som i södra Sverige?
 Lalla.

Nr 119. Har en pappershandel i ett mindre stationssamhälle och tänkte jag som biförtjänst sälja en de-

upplysning om skalden Bertel Gripenberg, hans lif och diktning.
 Vetgirig.

Nr 116. Vore tacksam för uppgift å alderdomshem där plats finnes för äldre orkeslösa dam med något kapital.
 Prenumerant.

Nr 117. Både min fästman och jag vilja ha ett stilla bröllop, skulle någon af Iduns vänliga läsarinor vilja gifva mig ett råd huru ett enkelt men trefligt bröllop bör ordnas; vore inte trefligt vigas i resdräkt i sin hemorts kyrka? Huru skall då brudgummens vara klädd, duger vanlig kavajkostym eller skall högtidligare dräkt användas? Och så en enkel middag för närmaste släkt?
 Lalla.

Nr 118. Hur skall jag på mest förståndiga och praktiska sätt ordna ett enkelt hem då jag endast kan få 1 rum med kök i början och då vi sedan komma att flytta längre väg. Hvilka möbler vore då mest starka och lämpliga för transport. Äro möbler lika billiga att köpa i Norrland som i södra Sverige?
 Lalla.

Nr 119. Har en pappershandel i ett mindre stationssamhälle och tänkte jag som biförtjänst sälja en de-

SVAR
 (Forts.)
 Nr 92. Det finnes många olika sätt att göra upp med förläggare. Gäller det nybörjare ger förläggaren helst en summa ett för allt. Mera kända författare betinga sig vanligen en viss summa varierande mellan 25 och 50 kronor pr ark per tusen exemplar. För en-kronasböckerna betalas 8 å 10 öre per bok till författaren. För 25-öresböckerna betydligt mindre, kan ej säga så precis.
 K.
 Nr 93. Nödvändigt är det visst ej att vara klädd i bruddräkt under vigseln, men det är mera högtidligt att på en dag, som i skilsmässornas århundrade förekommer blott två å tre gånger i livet, vara klädd i bruddräkt. I all synnerhet om det är första gången ni är brud. Men det går lika bra i promenad- eller sällskapsdräkt.
 Sissie Maxwell.
 Nr 95. Ett bekvämt, enkelt och billigt sätt att rengöra hvita filthattar är följande: Man köper i en droghandel för 10 öre magnesia samt för

FÖRTJUSNING
 Alla väcker vårt mest älskade läskva sortiment af Kontinentens senaste nyheter i
SIDEN.
 Med ett stort utställning eller tillskrifv till så sända vi franko och
GRATIS
 en stora profkollaktion af de mest friska, elegantaste mönsterna!
BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN
 ARNHEDSSTOR 24. STOCKHOLM.
 Allm. Tel. 1890 Riks. Tel. 735

FRÅGOR
ENHVAR läsare af Idun äger rätt att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje pu
Använd intet annat afföringsmedel än Vasens Laxermarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget,
 Drottninggat. 4, Stockholm,
 Afdelningskontor: Götgatan 31,
 Depositionsräkning 4 1/2 %
 Kapitalräkning 4 1/2 %
 Sparkasseräkning 4 %

Hotell Excelsior,
 med restaurant och tvättinrättning,
 Stockholm C, 35 Birger Jarlsgat.,
 motsvarar de bästa af utlandets
 Christliche Hospize och Temperance
 Hotels. Lämpligt för damer och familjer. Inga drickspengar.

Icke allenast genom sin överlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skiljer sig **Chinalack** från alla andra emalj-färger. — För dälliga efterrapningar varnas.
 Erhålles hos alla färghandlare. Profkarta gratis. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & C:s A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Wathreiner
 är oumbärligt för barn.
 Svensk tillverkning.

Schweizer's
 broderade klädningar
 Osydda, tvättakta, med äkta Schweizer-broderier, levereras tull- och portofritt till stadens till ett undtagspris af kr. 10.80.
 De bestå af:
 4.20 meter broderier, 48 cm. breda
 på 4.20 meter bästa batist, 116 cm. bred.
 Förefinnas i: helt vitt,
 hvitt med broderi i gammalblått,
 » » » i gammalrosa,
 » » » i reseda,
 » » » i lilja,
 » » » i guld,
 » » » i svart.
 Begär redan i dag vår nyaste katalog med prover, som sändes franko. Specialitet: rober för damer, barn och babys samt blusar af de nyaste tygerna. Våra broderier äro osydda, men vi leverera på beställning tillskrifningsmönster i alla storlekar.
Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Värgårda
Hafremjöl
 Anbefalles med fördel åt såväl sjuka som friska, barn som äldre. Flere läkare hafva tillskrifvit oss, att de konstaterat ett påtagligt **gymsamt resultat** af ett regelbundet användande af Proton-Hafremjöllet för såväl barn som äldre med **dålig matsmältning, vid allmän svaghet, samt speciellt vid konvalescens efter långvariga sjukdomar.**
 Värgårda har ensamrätt för fabriksmäs-sig tillsättning af Proton i Hafremjöl.
 Rekommenderas af framstående svenska läkare.
 Säljes i 1/2-kg-paketer å 55 öre i välorterade specialbutiker.

Almedahls Försäljnings-Magasin,
 Kungsgatan 55, Göteborg.
 Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för bosättningar och brudutstyrlar.
 Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog.

Ett komfortabelt inredt badrum och kök ökar hemmets trefnad.
 Den nyaste, modernaste och i sanitärt hänseende mest fulländade installationsartiklar såsom: Badkar, Badugnar, Badbatterier, Duschapparater, Tvättställ, Vaskar, Slacktrattar, Vattenklosetter, Pissoirer etc., samt Väggsplattor af porslin o. emaljerad zinkplåt erhållas från oss genom alla entreprenörfirmor.
A.-B. Wilh. Sonesson & C:o, Malmö.
 Afdelningskontor:
 Stockholm, Göteborg, Köpenhamn.

KÖP SVENSKA DAMSATSEN 1913.
Kostar endast Kr. 5.55.

Strålin & Persson, Korsnäs.

FLORA-MAGASINET,
Ny affär. 32 Sturegatan 32. Ny affär.

Damkonfektion, Barnkläder, Kortvaror och Sybehör.

Moderna, smakfulla varor till verkligt billiga priser.
Specialité: Blusar, vackra och väl-sydda i stort urval.
Beställningar å Dam- och Barnkläder utföras billigt och väl.

Flora-Magasinet,
Sturegatan 32. Allm. Tel. Ö. 61 17.

Husqvarna
Symaskiner

Äro helt och hållet tillverkade inom landet, kunna i afseende på konstruktion, hållbarhet samt lätt och tyst gång icke blott mäta sig med utan öfverträffa äfven de bästa utländska samt äro oomtvistligen billiga i förhållande till sin kvalitet. Köp därför en

Husqvarna
Symaskin.

Geisha- Théet

är godt men är dålig för att Ni ska slipa betala för bleckburkar.
Geisha Tea Company, Rosenbad, Stockholm.
Påminner om aromen på karavanthéet fr. fordom.

HVETE- & RÅG-MJÖLER

Erkändt bästa och pålitligaste mjöler under denna säsong.

"STATISTIK FÖR HUSHÄLLET"

erhålles franko mot 25 öre i frimärken till Iduns Tryckeri A.-B., Specialafd. System, Bryggareg. 17, Sthlm.

Att själf måla (lackera) möbler m. m. kan hvem som helst med Ripolin, 84 färgtoner. Tor-kar fort med en porstinsliknande glans. Otroligt hållbar. En bok om dekoration och målning jämte fullständiga färgskalor erhålles gratis och franko. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

Förkylnings-sjukdomar, såsom Hosta, Bröstkatarr och Influenta lindras och botas af

Sirolin "Roche".
Välsmakande och aptitgivande, bästa skydd mot bröst-åkomor.

Erhålles på alla apotek.

Prenumerera på Barngarderoben!

IDUNS KOKBOK

utgifven af Elisabeth Osman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, bredning af drycker och charkulerivaror, servering, borddukning och servettbrytning och

är

vår modernaste kokbok till utstyrel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Osimans Husmoderskola och öfverskådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den

är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det

bästa

beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det på mindre än två år tryckts öfver 25,000 exemplar af

kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klotband, endast kr. 5:50 och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller hos A.-B. LJUS i Stockholm.

kokt bl. a. innehållande konjak och mycket verksam mot en sjukdom. Kan detta betecknas som olaga spritförsäljning och kan jag dömas för kvacksalveri?
S. n.
N:r 120. Vore tacksam få veta hur jag bör sköta ett tvåårigt hallonland. Bör nya skott tagas bort eller få dessa stå kvar?
Tricolor.
N:r 121. Jag önskade hjälpa en snart 15-årig flicka, som vid 2 år blef moderlös. Genom felaktig och försummad uppfostran samt genom af naturen dåliga anlag visar hon ett obändigt sinnelag. Är fallen för olydnad, häglös för allt arbete o. d. Finnes möjligen något hem eller någon anstalt för dylika flickor? I så fall hvar och huru stor är afgiften för månad? Saken är så mycket bekymmersammare, som flickan saknar medel.
Rädlös.
N:r 122. Hvad är att göra mot höns, som äta upp sina ägg?
Lill-Mårta.
N:r 123. Huru lämpligast utrota ohyra (löss) å rosor?
Lill-Mårta.

N:r 124. En fattig landsflicka vore synnerligen tacksam för några goda råd rörande sin framtid. Hon är 15 år och näst den äldsta bland 11 syskon. Önskade nu utbildta sig för hemmet. Hvar finnes en hushålls- eller liknande skola, där hon kunde vinna inträde som frielef? Gjort förfrågningar i Stockholm, men i dylika skolor där tyckes ej finnas några friplatser för landsortens barn.
Ruth.
N:r 125. Vore tacksam för ett säkert medel mot mjällbildning i hufvudet.
Prenumerant.

FJÄLLFLICKAN.

Skiss af Signe Johansson.
(Forts.)

Hon hade sin hvita klädesmadd och rödrandiga toppmössa och i de långa blåsvarta flätorna tunga silfverkedjor och kring halsen en stor krage af genombrutet silfver. Och vintersolen lyste på den granna dräkten och Elsas gatfulla gröna ögon lyste i kapp med den och de mjuka, röda läpparna logo. Det var som om allt fjällfolket tunga allvar och dystra lystnad hade flytt den unga flickans lifstyg, som om hon fått mycket litet af sitt folks försiktiga slutenhet.

Glad och grann var lappflickan, men så stod också kyrkofolket på tå, när hon kom öfver vallena, för att få se henne. Ja, det hände, att hon till och med inne i kyrkan blef betraktelseämne, åtminstone för en del ungdom. Och eftersom predikstolen var på fruntimmersidan, behöfde inte de unga männen förörra, sina hjärtans känslor, utan voro de hänvända till prästen och beundrade samtidigt sina kärestor. Det var så praktiskt ordnad i den kyrkan så.

På hemvägen sade flickorna till hvarandra: »Tänk, att alla gapa så på den där Elsa och ändå är hon bara en lapptjös.» »Ja, men en vacker 'madd'l' har hon. Tyget lär kosta tie kronor metern och silfverkragen femhundra kronor.» »Hvad säger du, Elin, så mycket. Det var då gränslöst. Men bara en lapp vill spöka ut sig på det viset.» »Ja, hon är bara en lapp, upprepade de i korus och med eftertryck, flickorna.

Men gossarna sågo knappt åt sina flickor, utan voro så sura och vresiga och värst voro de mot hvarandra, att det var för besynnerligt med de praktiga bondpojkarne. Men sant var det, att kunde de trassla till skidbindslena, ställa sig i vägen för hvarandra eller säga några sturska, ohöfliga ord åt goda, gamla kamrater, så gjorde de det och det på själva kyrkvägen till. Hvad hade kommit åt dem? — Men lapp-Elsa hon var ljus i sinnet hon, omedveten om de mörka känslor hon uppväckte, nickade hon åt alla hon äkte förbi och log, så att de hvita tänderna lyste. Och hon äkte förbi allt kyrkofolket, ty hon rände skidor som en riktig liten lappunge, men när hon blef ensam i skogen tog hon upp psalmerna från kyrkan och sjöng, så det skallade bland bergen. Var hon en äkta dotter af samefolket från det vida tystnadens land? Skulle ej deras många andar en gång hämnas på sin ättling, som bland svenskarne vågade visa det öfvermått af lifslust som bodde inom henne, som ej kom ihåg att knipa ihop läpparna, de röda, om all sin öfversvallande ungdomsglädje. Förvisso skulle de utkräva hämnd, de tysta.

Så gick ett par månader, under hvilka lapp-Elsa blifvit så gengs, att ungdomen nästan glömde sin forna stjärna, den feta, rödblommiga Erika. Förut hade man alltid lekt hvad hon velat och talat om huru hon var klädd och hvad hon sagt och Erika hviskade, då hennes systrar span, och hon hade haft alla gossarne. »Hade hafts, därmed menades att de fått följa henne hem och stanna i hennes kammarer till framåt morgonen. Det ansågs för en ganska stor tur där i trakten, när en flicka kunde välja bland gossarne och ha hvilken hon själf ville i sällskap.
(Forts.)

- 1) Klädnad = ett slags koltar, lika för män och kvinnor.
- 2) Omtyckt, firad.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Roland Ross. Skapliga nog, men vi ha ej utrymme.

Spero. Om poeterna vore färre och spalterna flera, kanske vi kunde villfara eder önskan. Nu är det omöjligt. Dessutom måste vi anförtro eder en sak: orimlad lyrik och i all synnerhet kärlekslyrik af så alldaglig läggning slår icke an på oss.

Nore Norius. Nej.
Louis Ville. Antages.

Edelweis. Sagor införa vi endast i vår ungdomsbilaga, men då böra de vara bättre afpassade för de unga än denna är, nämligen fantasirikare och framför allt: roligare.

J. B. Trots det aktuella ämnet se vi oss ej i stånd att bereda plats för dikten. Vi ha det så trängt, så trängt i spalterna.

Nervernas balansräkning.

I stat, kommun och familj måste, om samhället i fråga skall kunna fortbestå, härska en ordnad hushållning, vilken sorgfälligt väger inkomster och utgifter emot varandra och på bestämda tider uppgör en balansräkning. Så måste det också ske i den levande organismen, i nervernas hushållning, ty även här leder för stora utgiftsposter af kraft, vilka ej motsvaras af poster på inkomstsidan, till ett alltför tidigt försvagande av krafterna till nervhushållningens bankrutt och därmed till hela människokroppens undergång.

Låt oss därför göra upp en nervernas balansräkning för en i det moderna livet verksam människa. Vi lägga då märke till, att i handel och vandel ett ständigt stegradt krav på spänning av tankeförmågan, stegring av känslolivet, energien och däckkraften gör sig gällande. Köpmannan måste städe under ytterlig nervspänning iakttaga världsmarknadens minsta fluktuationer och varje ögonblick vara redo att väga för att vinna. Den lärde måste sänka sitt forskningsnät allt djupare i vetenskapens hav, för att bringa nya pärlor upp i dagen. Även kvinnan har ryckts från sin stilla hushållning, bort i förvärvslivets sjudande virvel och måste fylla sin nya uppgift. Och inom alla förärvsgrenar fordras det största mått af arbetsförmåga.

A andra sidan finnes det knappast någon, som i vår moderna tid vill eller kan söka vila, så snart den naturliga tröttheten inställer sig. Samhällets ställer tvärtom alltjämt ökade fordringar på nervkraften. Det ofta på grund af verksamhetens art påtvungna, oregelbundna levnadssättet och de av samma orsak föranledda, onaturliga näringsförhållandena äro icke i stånd att bringa ersättning för den förbrukade energien. Genom bristande kroppsrörelse kvarstanna desutom ofta skadliga ämnen i kroppen, vilka under normal ämnesomsättning avskiljas. Aptitlöshet och svaghet i matsmältningsorganen blir följden och att förlustsiffran i nervernas ekonomi uppnår en betänklig höjd, det visar nervositeten.

För att åter bringa jämvikt i balansräkningens ofordras, förutom rörelse i frisk luft och idrottsövningar, tillförsel av ny kraft till nerverna. Då det ej ges någon direkt nervnäring, är ett stärkande av nerverna endast möjligt genom höjande av det allmänna hälsotillståndet samt förbättring av matsmältnings- och näringsförhållandena i allmänhet.

Ett för detta ändamål utmärkt väl ägnat, framgångsrikt styrkemiddel är — enligt talrika läkarevetenskapliga auktoriteters utslag — Somatos. Äggitämnen i Somatos är redan öfverförda i en framskriden smältningsform, så att de icke — såsom den vanliga födan — behöva genomlöpa hela matsmältningsprocessen. Denna besparing av arbete är för de försvagade matsmältningsorganen lika välkommen, som den hjälp, Somatos lämnar vid utnyttjandet av densantidigt intagna födan.

Genom användandet av Somatos blir på grund härav matsmältningsarbetet, varpå blodbildningen är beroende, väsentligt underlättat och så småningom åter reglerat, en rikligare bildning av friskt blod och jämn tillförsel av näring åt kroppens cellvävnader blir följden. Med höjande av aptiten, vilken direkt eggas av Somatos, ökas välbefinnandet och genom stärkandet av organismen i dess helhet återvinna även nerverna sin spänstighet.

Dessa goda verkningar av Somatos göra sig i regel kännbara efter tre till fyra veckors bruk, ofta ännu tidigare. Genom användandet av Somatos i rättan tid är det möjligt, att gentemot den genom det moderna livet härt belastade utgiftssidan ställa ett tillgodohavande, som borgar för ett gott bokslut.

Somatos är det första, rena preparatet på albumoser, beprövat sedan nära 20 år och alltjämt öfverträffat. Huru det uppskattas på sakkunnigt håll, inom läkarekretsar, visas av de öfver 260 vetenskapliga arbeten, som blifvit offentliggjorda i fackpressen. Ett likvärdigt beaktande från utslagsgivande domares sida kan ej påvisas beträffande någon liknande produkt.

Alltså bör man, i stället för att försöka med obekanta medel, först tillgripa Somatos, som i fråga om gynnsamma verkningar har den största sannolikheten för sig. Ett sådant försök är alldeles särskilt att förorda för dem, som redan blifvit besvikna vid användandet av mindervärdiga medel.

Alla apotek och drogaffärer föra Somatos, utom i den bekanta pulverformen även i flytande form, i de två smaksorterna »söt» och »torr», vilka på grund af det bekväma användningssättet särskilt förordas. Pris per originalflaska kr. 2:75, för de olika förpackningarna i pulverform från kr. 1:35 till högre pris. En gros erhålles Somatos från Kronans Droghandel, Göteborg.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

- »Naturåskanden». 2: — pr gång.
- »Juni 1913». 2: — pr gång.
- »Matematiker». 2: 50 pr gång.
- Likvid i postanvisning.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckanummer.

LEDIGA PLATSER

ANSPRÅKSLÖS FLICKA, väl kunnig i matlagning och något sömnd, erhåller den 1 juni plats i god familj. Betyg och uppgift om lönepretentioner samt foto torde sändas under adress »Familjemedlem», Ljungby p. r.

ENKEL FLICKA, som med hjälp till grofsysslor vill sköta två gamla damers hushåll på landet, får plats genast. Lugn och lätt plats. Svar till Fru Sundbeck, Klerhult, Aplared.

SOKES EN BILDAD, erfaren hushållsföreståndarinnan med vana att leda alla i ett hem på landet förekommande göromål. Kokerska och underköksa finnas. Ref., foto, betyg och lönepret. insändas under märket »Finland», Iduns exp., Sthlm.

ENKEL, bättre flicka, kunnig i matlagning, önskas nu genast. Lön efter överenskommelse. Svar med foto och rek. till Fru Hugo Jeansson, Kalmar.

PÅ GRUND AF EN TILLFÄLLIGHET finnes plats ledig för en undervisningsvan guvernant att undervisa tvänne gossar i 1:sta och 2:dra klassens kurser. Gossarna ha förut undervisats i hemmet. Svar med betyg, löneanspråk och foto genast till Hjerstsjö Glasbruk, Säfsjöström.

EN SNÄLL, barnkär flicka, villig hjälpa till med skötseln af 2 gossar på 10 mån. får plats. Betyg och rek. till Fru Lydia Laurell, Köping.

VÄRDINNA, af god familj, bildad, musikalisk, cirka 30 år, frisk och hurtig, som med intresse och omsorg kan handleda några små barns uppfostran erhåller plats hos tjänsteman i medelstor treflig landsortsstad. Betyg, foto, som återsänds, samt öfriga upplysningar sändes till »Y. Z», S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm.

Lärarinnor

som önska platser för kommande läsår, och för sommaren, torde anmäla sig å Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm. Et. 1887.

Sjuksköterska, van att sköta lungsjuk erhåller anställning den 1 maj. Löneanspråk, foto och betygsskrifter insändas till Paulströms Bruk, Järnforsen.

I läkarefamilj

i stad på Västkusten får enkel hushållsfröken kunnig i matlagning plats. Jungfru finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.

Tillkännagivande. Till befattningen såsom husmoder vid Stockholms stads epidemisjukhus äga hugade kompetenta sökande att senast lördagen den 3 maj 1913 innan klockan tolf på dagen å Stockholms stads hälsovårdsnämnds byrå i huset n:r 4 vid Vasagatan ingifva sina till nämnden ställda ansökningar.

Stockholm den 28 mars 1913.

HALSOVÅRDSNÄMNDEN.

PLATSSÖKANDE

LÄRARINNA, 24 år, utex. fr. Pr. Högre Lärarinneseminarier i Lund och som för närvar. har plats vid läroverk, önskar anställning und. sommaren (helst 15 juni—15 aug.), att undervisa i vanl. skolämnen eller medfölja som sällskap till badort i in- eller utlandet. Svar till »M. Rf.», Iduns exp.

UNG BÄTTRE FLICKA från landet med gott sätt, ordentlig och villig önskar plats på våren i god familj. Kunnig i enkl. matl. och bakning. Någon lön, Familjemedlem. Svar till »Bohuslänska», Iduns exp.

UNG FLICKA, van vid arbete, önskar plats öfver sommaren, som husmors hjälp, mot fritt vivre eller någon lön. Helst i religiöst hem. Gärna där barn finnas. Svar till »E.», Koppberg p. r.

29-ÅRIG BILDAD FLICKA som genomgått hushållsskola och van vid alla inom ett hem förekommande sysslor, har förut innehaft platser, önskar plats nu genast eller till 15 maj. Svar till »E. C.», Iduns exp., Sthlm.

FLICKA, kunnig i väfnad och maskinskrifning, önskar erh. fritt vivre på landet under sommaren mot några timmars arbete dagl. Svar till »P. P. 27», Iduns exp., Sthlm. f. v. b.

EN FATTIG FLICKA vore tacksam att under sommaren komma till vänlig familj på landet. Villig deltaga i lättare göromål äfvensom läsa med små barn. Svar till »Fattig flickas», Iduns exp., Sthlm.

ENKEL FLICKA som genomgått hushållssk. söker plats som hushållerska hos bättre utgärd eller ensam dam. Svar till »Pålitlig E. R.», Karlskrona.

STUDENTSKA önskar under sommaren plats såsom lärarinna i familj. Svar till »Studentka», Skara, Box 14.

PLATS SOM LÄRARINNA önskas af undervisningsvan studentska. Svar till »Fil. stud.», Nybro p. r.

Sanatogen

är det rätta styrkemidlet för alla reconvalescenter efter operationer och mattande sjukdomar, för nervösa, trötta och utarbetade människor. SANATOGEN gifver god sömn, förnyad livslust och en utpräglad känsla af välbefinnande. Rekommenderas af mer än 17,000 läkare. SANATOGENS GENERALAGENTUR, Kungsgatan 59, Stockholm, sänder enhvar på begäran gratis och franko broschyrer och litteratur. SANATOGEN är till salu å apotek och i drogfaffärer i originalpaket å 50, 100 & 250 gram. För efterrapningar varnas!

UNG, BILDAD FLICKA, som genomgått 8-klassigt läroverk och vistats 1 år i Tyskland, undervisningsvan, önskar för sommaren plats i familj, helst vid badort eller på landet, för att undervisa barn eller som hjälp och sällskap. Svar till »Familjemedlem 21», Helsingborg p. r.

22-ÅRIG, ELEMENTARBILDAD prästdotter, som genomgått 1-årig kurs vid Malmö Kindergarten, önskar till den förste juni eller senare plats i familj dels för att undervisa barn i skolåldern, dels som Kindergartenlärarinna för barn i åldern 4—7 år. Har förut innehaft plats i familj och har goda rek. därför. Svar snarast möjligt till »22 år», Lund.

TILL 15 MAJ önskar 27-årig flicka plats som hushållslev på herrgård eller större landgård. Svar märkt »Villig», Iduns exp.

SMÅSKOLELÄRARINNA önskar under ferierna från den 1 juli till den 15 sept. mot fritt vivre plats i familj (helst i Södermanland eller Östergötland) att läsa med nybörjare samt gå frun tillhanda. Tacksam för svar innan d. 15 maj till »Maria», Ystad p. r.

TVA FLICKOR önska till hösten mot fritt vivre komma i familj för att lära hushåll. Svar snarast till »Hösten 1913», Borås p. r.

HUSHÅLLSKUNNIG flicka söker plats i familj. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »Sparsam och ordentlig», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD FLICKA, praktisk och händig, erfaren i sjukvård, önskar plats i familj, pensionat eller hvilohem. Svar till »Ansvarsfull», Motala p. r.

VÄFLÄRARINNA söker plats under sommarmånaderna. Har genomgått Johanna Brunssons väfskola med lärarinnekompetens, Handarbetets vänner kurs i konstsoömd samt har intyg från kurser där hon undervisat. Undervisar äfven i knypning såväl Västena som skånska. Svar tacksamt till »23 år», Öresundsposten, Helsingborg.

MOT FRITT VIVRE eller någon lön önskar bildad, musikalisk flicka plats i trefligt hem under sommaren att undervisa i musik eller såsom sällskap och hjälp. Undervisningsvan, Kunnig i språk, matl. Svar till »Familjemedlem, Juni», Nord. Annonbyrå, Göteborg.

Bildad, ung tyska

söker plats i svensk familj med uppgift att bibringa öfning i tyska eller dyl. Svar till »E. T.», Sydsv. Dagbladet, Malmö.

Ung, bildad, 17-årig flicka

önskar plats i prästhem att mot fritt vivre deltaga i hushålls sysslor. Helst i mellersta Sverige. Svar till »Z.», Kalmar p. r.

En bildad dam,

28 år och kompetent att sköta ett hem, söker plats i stad eller på landet att tillträdas strax. Löneanspråk moderata. Svar till »Husföreståndarinnan 1913», S. Gumelii Annonbyrå, Malmö.

Min 19-åriga dotter,

tyska, bildad, hemma i hushålls göromål såväl som i slöjd, önskar komma till god svensk familj. Är villig att kärleksfullt se till barn och att undervisa i tyska. Villkor: vill anses som familjemedlem. Fritt vivre. Landet föredrages. Kublank, Berlin, Lindenstrasse 80.

Bättre flicka

önskar för lärandet af hushåll plats på större gård i Skåne den 15 juni. Villig betala något. Svar till »Bättre flicka», postfack 57, Eslöv.

INACKORDERING i lugnt stilla hem. Härlig rekreativort 8 tim. bilfärd från Hällnäs järnv.-stat. Telef. Planino. Läkare på platsen. Sorsele prästgård.

HELICKORDERING kan erhållas för dem som önska en lugn och fridsam bostad på landet, i en af V:a Värmlands vackraste trakter, vid skog och sjö, daglig båtförbindelse med järnväg, två min. från ångbåtsbrygga. Vidare meddelas genom Fru Ester Wallden, Högfors, Arjäng.

KONFIRMANDER, 2 å 3 från goda hem, mottagas i sommar af undervisningsvan kyrkoherde uti prästgård i Dalarna vid sjö och Dalälven. Ref.: Bankofullmäktigen R. Norberg, Stockholm, och Majoren H. von Hofstén, Örebro. Svar till »Prästgårdens», Ornsås.

INACKORDERING I VÄRMLAND erbjuds några damer i trefligt belägen prästgård. Trakten vacker. Skog. Ej långt från sjö och badanstalt. Daglig post. Svar till »Prästgårdens», Rudskoga.

JUNGE DAMEN finden zwecks Erlernung der deutschen Sprache und Einführung in die Literatur Aufnahme in besserer deutschen Familie. Referenzen aus Schweden. Frau Anna Beinhorn, Mühlhausen i Thüringen.

I PASTORATET I BRODERSBY, pr Missund Fährhaus, prov. Schleswig-Holstein, mottagas några svenska ungdomar för längre eller kortare tid. Undervisning i tyska språket kan erhållas. Ref. kyrkoherden d:r Sterzel, Stockholm. Postadress som ofvan. Närmare upplysningar A. T. Djursholm 148.

TVA FATTIGA PRÄSTSONER (9 och 11 år) fråga om någon välvillig familj på landet skulle godhetsfullt vilja öppna sitt hem under sommarmånaderna för dem. Svar till »B.», Skara Tidning, Skara.

GODA HEM, pensionat, herrgårdar, som för sommaren önska mottaga inackorderer torde anmäla sig å Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm. Et. 1887.

PÅ EGENDOM, belägen vid havet, i Småland mottagas damer och herrar till inackordering. Tillfälle finnes för jakt och fiske. Svar under adress: »Hafsbad 1913», Iduns exp.

PÅ NATURSKÖN EGENDOM, norra Skåne, fås inackordering för bildad dam eller herre. Pris 90 kr. pr månad. Svar till »Hemtrefnads», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

GOD OCH OMSORGSFULL VÅRD för nervsjuk eller stilla sinnessjuk dam kan erhållas å nyinrättadt vackert hem (f. d. gammal herrgård) i skogs-trakt invid sjö. Mångårig vana vid sjuka. Goda ref. Moderata priser. Hemmets läkare specialist. Adr.: Skirsnäs, Växiö.

KONFIRMANDER. I v. Thorsås prästgård emottagas under 6 veckors tid i sommar 2 flickor af god familj för konfirmationsberedelse med egendotter. Friskt och härligt läge. Pris 150 kr. Svar till kyrkoh. C. Haglund, adr. Torne.

Sommarinackordering

erh. i trefligt landthem (herrgård) å småländska höglandet 1½ km. fr. statsbanestation, 15 min. resa från Nässjö. Adr. Fru Wickbom, Solberga.

FLEMMÅ GÅRD. Högt, sundt samt synnerligen naturskönt läge vid Roxens norra strand. Frisk- och sjukgymnastik samt manuell behandling. Värma och kalla bad, Tennisplan, Tillfälle till rid- och åkture, segling, rodd, jakt och fiske. Bästa ref. Begär prospekt. Postadr.: Vreta Kloster, Rikst. Berg 35.

Konfirmander

(flickor) mottagas från den 15 juni till 1 aug. i prästgård i Norra Tjust. Kamrater finnas, 75 kr. i mån. i ett för allt. O. Fagerlin, Tryserum.

Bogstens Hushållskurs.

15 juni—15 sept. God undervisn. Härligt sommarlif vid skog och sjö. Fru Ida Palmgren, Bettna.

Annonsera i Idun!

EUCALYPT

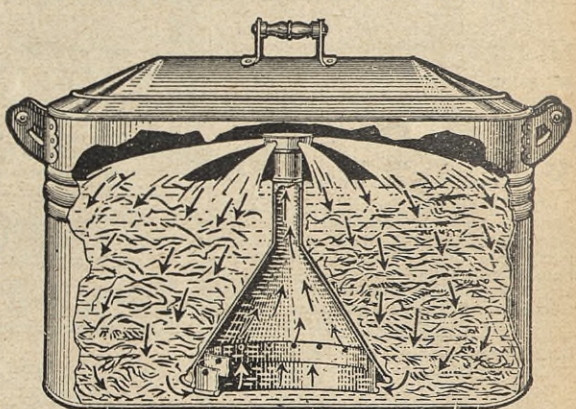
Återgifver grött och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. **Garanterat oskadligt.** Attest härå är utfärdad af Herr Dr. Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.

Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvända man sig till Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

”Den stumma tvätterskan”.

Utän besvär, utan arbete och på blott 20 min. får Ni Er hemtvätt rengjord o. hvit som snö. — Öfver 600,000 sålda i Amerika de senaste månaderna. — Begär prospekt. Ingen nötning af kläderna. Minskad åtgång af såpa eller tvättpulver. Hygienisk, kläderna steriliseras. Pris kr. 7.50. Till landsorten mot efterkräf. Inbetalas sig på helt kort tid.

Återförsäljare eller agenter antagas på alla platser. **Vacuum-Tvättapparaten ”Fontän”** tvättar själf och byker själf samtidigt.

Rekommenderas aldeles särskildt åt familjer, som hafva småbarn.

Högman & Stark, STOCKHOLM. Rikstel. 90 09. Allm. T. 74 94.

Högmoderna Hårarbeten.

Skriv direkt till fabriken om vi ej ha filial på Eder ort.

Flätor, Benor, Länkar, Peruker m. m. Flätor 55 cm. 4.50, 6 kr., 60 cm. 7 kr. Med liten trän 10, 12, 15 kr. Insänd Edert avkammade hår, vi tillverka alla arbeten av samma på dagen. Alla färdiga arbeten på lager, vid köp insänd hårprov, brev besvaras. Garanteras alltid äkta naturhår i våra arbeten. Allt sändes fullt diskret med ombytesrätt mot postföskott. **Hårfabriken Special, Baltzarsg. 18 D, Malmö.** Vår fabrik garanterar en förstklassig vara, priset utan konkurrens.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande
samma kompetens och rättigheter som en
kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr J. Arved-
son, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

**Göteborgs
Gymnastiska Institut,**
Göteborgs Arkader, Göteborg,
längsta o. fullständigaste spe-
cialkurs i **Sjukgymnastik o. Mas-
sage.** Nästa läsår börjar den 12 sept.
Begär prospekt!

Vid
Professor Unmans Institut
börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i ma-
sage o. sjukgymnastik. Be-
gär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm.

Malmö Privata Förlösningshem,
Henrik Smithsgatan 1. Tel. 3919.
Hemmets läkare: Dr Körner.
Enskildt rum 5 kr. pr dag. Half-
ensklid 4 kr. pr dag. Förlösnings-
afg. 50 kr. Patienter mottagas ä
hemmet någon tid före förlösnigen.
Prospekt sändes.

Mélanogéne,
Ögonmålare — färger här, skugg och
ögonbryn — håller färgen i månader.
Pris kr. 4.50. Endast i
Franska Parfymmagasinet,
Kungl. Hoflev., 21 Drottningg. 21, Sthlm.

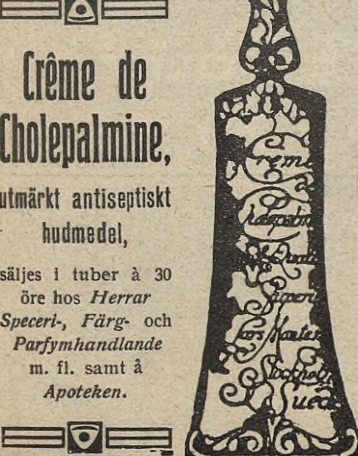
Besvärande hårväxt
borttages bäst genom
Mc Millan & Arthurs, London,
EPILATOIRE.
Depôt hos A. W. NORDING,
Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

Oatine-Crème är det
förmästa medlet att
skydda huden för köldens
skadliga inverkan. Denna
kraftiga snöhvita natur-
produkt-extrakt af ren hafre
renar porerna, läker huden
o. hyn blir vacker o. klar. —
Äkta endast i hvit burk med
grönt lock The Oatine Co.,
London. Oatine-Crème säl-
jes efter tullförhöjningen
till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt
Oatine-Tvål, Oatine-Puder
o. Balsam säljes öfverallt
o. hos A. W. Nording, Biblio-
teksgatan 11 o. Drottningg. 63, Stock-
holm.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grundadt 1879. Begär endast flaskor
med ordén: **Royal Windsor Perfectionne.**
En alljämnt stigande försäljning samt 30
års succés garanterar Royal Windsors verkan.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

**Crème de
Cholepalmine,**
utmärkt antiseptiskt
hudmedel,
säljes i tuber å 30
öre hos Herrar
Speceri-, Färg- och
Parfymhandlande
m. fl. samt å
Apoteken.

VINOLIA
Tvälar, Parfym och
Toalett-Artiklar.

Vid ett enlita försök med
Vinolia Crème
visar sig genast dess läkande och
svakande egenskaper. V 158

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Ljungby Husmoderskola (Småland).
Elevplatser lediga från 1 maj. Undervisning i trädgårds- o. hushållsskötsel,
kläd- o. linaresöm m. m. Naturskönt läge. Passande som läro- o. rekreati-
onskurs. Goda referenser. Ändradt prospekt. **A. Bäckström.**
OBS! Inackorderingar mottagas också.

Båstads Hjälpension för flickor. Fullständigt 8-klassigt
läroverk. Nytt läsår
börjar den 2 september 1913. Platsen särskildt lämplig för uppväxande ung-
dom. Goda referenser. Prospekt på begäran. **Bertha Jönsson.**

Herrsättra Skolgård.
Högre flickskola öppnas i sept. 1913 å Herrsättra lantegendom (Wagnhärad,
Södermanland). Undervisnings- och uppfostringsarbetet kommer att bedrivas i
enlighet med principerna för de tyska "Landerziehungsheime", modifierade efter
svenska förhållanden. Från Kungl. H. Lär.-Sem. utex. lärarinnor. Exam. skol-
kökslärarinna. Infödd tyska. Närmare i prospekt, som erhålles på begäran. Ett
fåtal välartade barn ur goda familjer mottagas.
Gerda Agrell, utex. fr. K. H. Lär.-Sem. Anna Sundin, utex. fr. K. H. Lär.-Sem.
F. d. lär. vid Risbergsskolan, Örebro. F. d. lär. vid Risbergsskolan, Örebro
o. vid Priv. Lär.-Sem. Övningsskolan, Sthlm.
Adr. Herrsättra, Mölnbo. Riks Mölnbo 12. Referenser: Se Idun nr 16!

Fröbel-Institutet i Norrköping
omfattar följande kurser för unga flickor:
A. Utbildning för kindergården. B. Utbildning för uppfostrinne-
kallet i hemmet eller förberedelse för barnvårdsarbete i allmänhet.
C. Kurs i späda barns vård. Ansökningar till kurs A och B böra
insändas till undertecknade, helst före den 1 juni. Närmare upplys-
ningar genom prospekt. **Ellen och Maria Moberg.**

Birgitta-Skolan,
19-21 Regeringsgatan, Stockholm.
Kurser i klädsömnad, linaresömnad, barnkläder, konstbroderi, spetsösm,
knyppling och monteringar. Aftonkurs 3 gånger i veckan för begränsadt antal
elever. Prospekt på begäran. Tel.: Riks N. 504. Allm. 152 95.
Elisabeth Glantzberg. Emmy Kylander.

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera
om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke
blifva förvålad med dessa. En ansöknings uppgifver
sig till och med åga 35 års praktik ehuru själf endast
32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp
mot Engelska sjukan och Barnförlamning,
så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har så-
ledes en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för
utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden
och hafva bringat hjälp åt mångtusen. Engelska sjukan utbyrter vid
alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Blodbrist, slappa
armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn,
ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar
sig i hufvudet, mage, leder, som medför en rystig klåda, utslag, le-
derna blifva styfva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma.**
Snedra lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen,
de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbel porto. Begär intyg
HANNA BENGTTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 68.

Senaste "MILAVA"-Korsetten.
Korsett-Nyhet!

Denna korsett gifver figuren en rak modern form och är särskildt utarbetad
efter dagens moderiktning.
Denna korsetts förmästa fördelar äro, att tygremsan i sidan är försedd med
insydd aluminiumfjäder af högsta kvalitet och styrka, förhindrar fjädrarnas
brytning och utslitning genom tyget, hvilket betydligt ökar korsetts hållbarhet.
Som hela lifvet är försedd med aluminiumfjäder och aluminiumplanschett,
garanteras samma absolut rostfritt.
Utän att uttaga fjädrar eller planschett kan hela lifvet tvättas under garanti
för rostfrihet.)

"Milava a". Silkebrokad i matt guldfärg. Försedd med strumphällare
fram och i sidan af extra prima kvalitet ..... Kr. 9: —
Ytterst elegant bred brodyrstyrsel.
Storlek 56—74.

"Milava b". Extra prima brokad, blomnigt i beige botten med ljus-
blått. Extra prima strumphällare fram och i sidan ..... Kr. 7: 50
Bred elegant spetsstyrsel.
Storlek 56—80.

"Milava c". Extra prima gammalfärgad drell, naturgrå af extra stark slit-
kvalitet med strumphällare fram, ej i sidan ..... Kr. 6: —
Fin brodyrstyrsel.
Storlek 60—80.

"Milava d". Extra prima satin, ljuslila, med strumphällare fram och
i sidan ..... Kr. 5: —
Med bred fin spets.
Storlek 56—80.

Vår illustrerade priskurant sändes gratis vid eftertrågan. Till landsorten mot
postförskott + porto.

Kyrkogatan 32, GÖTEBORG. A. JÖNSSON & C:o.

Sveriges äldsta och största specialfirma i

Barnkläder

Aktiebolaget
M. BENDIX,

18 Regeringsgatan
5 Sturegatan
90 Drottninggatan
STOCKHOLM

Säsongens
alla
Nyheter
nu inkomna.

Särskild afdelning för
Backfisch-konfektion.
18 Regeringsgatan 18.

Althins Målarskola
(Sommarkurser.)
Ett begränsadt antal elever äfven i
år, från 15 juni—15 aug. vid den na-
tursköna badorten Tulseboda i Ble-
kinge, få utöfva konstnärliga studier
i teckning och målning (landskap,
djur och modell) samt för inträdes-
sökning vid Kungl. Konsthögskolan.
O. ALTHIN, öfverlärare i Figurteck-
ning vid Högre Konstindustriella Sko-
lan i Stockholm. Adr. Grefgatan 26.
Allm. tel. 152 59.

**Göteborgs Kvinnliga
Folkskoleseminarium**
(vid Sigrd Rudebecks skola),
tre-årigt. Sedan hösten 1912 särskild
studentafdelning. Prospekt på begä-
ran.
STYRELSEN.
Boknytt!

Syner och sant
af Fredrik Nycander. Pris 2:50.
A. V. Carlssons Bokförlagsaktiebolag.

Sparsamma Husmödrar
göra klokt i att skaffa sig Ellen
Askers vegetariska kokbok.
Andra tillökade uppl. till salu i hvarje
bokhandel. Pris i klotb. kr. 3:25.

**Florodol
Tvål**

i dagligt
bruk förlä-
nar sam-
met mjuk
och vacker
gör hals
och händer
hvita och
mjuka.
Dess milda
crémelike
nande föd-
der utgör
en verklig
balsam för
huden.
Pris 60 öre.

Florodol
Tvål
Parfymerie
Flora
Geffe.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 20,900,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
{ Sturegatan 32.
Deposition { 4 1/2 %
Kapitalräkning { 4 %
Sparkassa 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

RASSMAN & C:o, Norrköping.
Telegrafadress: Kasskomp.
Rikstelefon 2002.
Specialtillv.: "Wellwoven",
högsta kvalitet af tyger i svart,
blått, grått tillhandahålles ge-
nom herrar engrossister o. klädeshandl

Idun utgifves denna
vecka i A och B.